БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 119 (18.895). • Жума, 25 май 1984 йил • Баҳоси 3 тийин.

АМЕРИКА—СОВЕТ САВДО-ИҚТИСОДИЙ КЕНГАШИ ЙИЛЛИК VIII ЙИҒИЛИШИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Америка — Совет савдо-иқтисодий кенгаши йиллик VIII йиғилиши қатнашчиларини табриклайман.

10 йилдан кўпроқ вақт илгари ташкил этилган кенгаш иккала мамлакатимиз савдо-саноат доиралари ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришда ижобий роль ўйнамоқда. Сизларнинг ҳозирги учрашувингиз шундай ҳамкорликдан ҳар икки томон манфаатдор эканлигини тасдиқлаб турибди.

Совет Иттифоқи барча мамлакатлар билан, шу жумладан, албатта Қўшма Штатлар билан ҳам тенглик, ўзаро манфаатдорлик, ҳеч қандай камситмаслик асосида кенг кўламдаги барқарор савдо-иқтисодий алоқалар учун изчиллик билан курашиб келмоқда. Халқлар ўртасида мулоқотнинг анъанавий равишда актив воситаси бўлиб хизмат қилган савдо-сотиққа шундай ёндашув зарур ҳамжиҳатликни йўлга қўйиш, ишончни мустаҳкамлаш нуқтаи назаридан ҳам муҳим эканлигига ишончимиз комил. Ҳозирги шароитда бу алоҳида аҳамиятга эгадир.

Кенгаш ишида қатнашаётган кишиларнинг ҳаммасига уларнинг жуда чиройли ишларида муваффақиятлар тилайман.

К. ЧЕРНЕНКО.

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ
Тошкент-84

ТИНЧЛИК ВА ИНСОНПАРВАРЛИК ИДЕАЛЛАРИ

Йигирма етти ёшли Пак Хе Син урушни кўрган эмас. У урушни экранда ўз тенгдоши ролини ўйнаган «Тонгги юлдуз» фильмида кўрди. Уруш унинг ёшлигига шафқатсиз зомин бўлди. КХДР кинематографчилари яратган картина 24 май куни Тошкентда — Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VIII халқаро кинофестивалининг биринчи иш кунида кўрсатилди.

Фестивалнинг интернационал экранида бадиий жиҳатдан ёрқин, кўп тиллардаги фильмлар намойиш этилмоқда. Биринчи куннинг тиғиз кино программаси томошабинларни қарийб йигирмата бадиий, ҳужжатли, қисқа метражли фильмлар билан таништирди. Тунис, Туркия, Гана, ЯХДР ва бошқа мамлакатларнинг кинематографчилари санъат саройида ижодий ҳисобот бердилар.

Тошкент киноанжуманларининг қатнашчилари Фаластин Озодлик ташкилоти кинематографчиларининг аввалги фестиваллар экранида қўйилган ленталарини унутганлари йўқ. «Бешинчи уруш» лентаси шулар жумласидан бўлиб, уни суратга олиш вақтида операторлар ҳалок бўлишган. Улар тинчлик ва озодлик душманларини фош этган ленталарининг ҳар бир кадрини ўзларининг жанговар ўртоқларига васият қилиб қолдирдилар. Уларнинг фильмларида тинчлик рамзи бўлган зайтун шохи ва кино пленка ўраб олган милтиқдан иборат қатъий эмблема туширилган. Тинчлик, халқ озодлиги учун кураш, кино санъати бир-биридан ажралмасдир. Тошкентдаги VIII кинокўрикка тақдим этилган «Ҳаёт илдизлари» янги ҳужжатли лентаси Фаластин халқининг порлоқ келажак учун кураши ҳақида, унинг жонажон диёрда яшашдек адолатли талаби ҳақида ҳикоя қилади.

Экранда Фаластин халқининг миллий қаҳрамони Муҳаммад Иброҳим ал-Шоирнинг овози янграйди. У Фаластин озодлик ташкилотининг Совет Иттифоқидаги биринчи элчиси бўлган эди. Биз, деди у, фарзандларимиз учун, бутун дунё болаларининг бахт-саодати учун курашмоқдамиз. Мен озодлик йўлидаги курашимизнинг ғалабасига ишонаман, чунки буюк дўстимиз — Совет Иттифоқи биз билан биргадир.

Фестиваль иши маромга кирмоқда: унинг доирасида республика Кино уйида жойлашган кино бозори очилди. Унда 70 дан кўпроқ мамлакат — Тошкент анжуманининг шиори, унинг руҳи — бирлашиш ва тинчликсеварлик руҳи яқин ҳамда азиз бўлган мамлакатларнинг намояндалари йиғилган. (ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида гарантияланган озиқ-овқат фондини вужудга келтириш мақсадида ерларни мелиорациялашни ривожлантириш ҳамда суғориладиган ва захи қочирилган ерлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш программасининг асосий йўналишларини муҳокама қилди ва маъқуллади.

Бу программа КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг топширувига мувофиқ илмий муассасаларнинг, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассисларининг актив иштирокида СССР ҳукумати, иттифоқ ва республика министрликлари ҳамда идоралари томонидан ишлаб чиқилмоқда. Программа маккажўхори дони, сабзавот, соя, озуқабоп экинлар ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини барқарор етиштириш учун мамлакатнинг қурғоқчил зонасида суғориладиган деҳқончиликни анча ривожлантириш юзасидан тадбирлар кенг комплексини кўзда тутади. Шимолий Кавказда, Украина жанубида, Молдавияда, Волга бўйида бир қанча йирик суғориш системаларини қуриш белгиланмоқда. Ўрта Осиё республикаларида, Қозоғистонда, Ғарбий Сибирда ва Зауральеда, Закавказьеда, Россиянинг Ноқоратупроқ ўлкасида, Белоруссия ва Балтика бўйида сув хўжалиги қурилиши янада ривож топади.

Суғориладиган ва захи қочирилган ерлардан юқори самара олишни таъминловчи тадбирларга, мелиорацияда фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, табиатни муҳофаза қилиш ишларини ўтказишга, халқ хўжалик манфаатларини кўзлаб, сув ресурсларини қайта тақсимлашга алоҳида аҳамият берилмоқда. Шу мақсадда зарур капитал маблағлар ва моддий-техника ресурсларини ажратиш, янги серунум мелиоратив техника ва ускуналар ишлаб чиқариш билан боғлиқ халқ хўжалигининг бошқа тармоқлари, министрлик ва идораларнинг имкониятларидан актив фойдаланиш мўлжалланмоқда.

Мажлисда таъкидлаб ўтилганидек, СССР Озиқ-овқат программасининг бажарилиши мелиорацияни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтаришни, деҳқончиликда барқарорлигини ошириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, аҳолини таъминлашни яхшилаш учун унинг имкониятларидан самаралироқ фойдаланишни тақозо этади. Тўпланган тажриба, вужудга келтирилган ишлаб чиқариш базаси ва барқарор мелиораторлар коллективларининг мавжудлиги мамлакатимиз агросаноат комплексига кирувчи ана шу муҳим тармоқни ривожлантиришнинг тобора кўпроқ мураккаб ва кенг кўламли вазифаларини муваффақиятли ҳал этиш имконини беради.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ўртоқ Г. В. Романовнинг ЧКП Марказий Комитетининг таклифига биноан Чехословакияга қилган сафари тўғрисидаги ахборотини тинглади.

Умумгреция Социалистик ҳаракат съездида қатнашган ўртоқ В. И. Долгих бошчилигидаги КПСС делегациясининг иши маъқулланди.

Социалистик мамлакатлар маданият министрларининг Будапештда бўлиб ўтган XII кенгаши якунлари тўғрисида ўртоқ П. Н. Демичевнинг ва СССР Олий Совети делегациясининг Бразилияга қилган сафари ҳақида ўртоқ М. В. Зимяниннинг ахборотлари кўриб чиқилди.

Сиёсий бюро мажлисида ички сиёсат ва халқаро характердаги баъзи бошқа масалалар муҳокама қилинди.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

ҲАР ТУПИ АРДОҚДА

Мустафо Раззоқов икки йилдан бери Сариосиё районидаги Ж. Пирназаров номли колхозда бригадага раҳбарлик қилади. У ана шу қисқа вақт ичида ташаббускор ва юқори ҳосил устаси эканлигини кўрсатди. Ўтган йили бригада аъзолари 55 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 47 центнердан хирмон кўтарган эдилар.

Бригада юбилей йилини ҳам яхши бошлади. Сифатли тайёрланган 55 гектар майдонга барвақт ва сифатли қилиб экилган чигит бир текис униб чиқди. Гектарлар тўпа бўлди. Ягана ҳам сифатли ўтказилиб, ҳар гектар майдонда кўзда тутилганидан кўпроқ кўчат қолдирилди. Ҳозир ниҳоллар меҳр билан парвариш қилинаётир. Тажрибали механизатор Қурбон Ҳусанов кунига 5—6 гектар майдондаги экинга сифатли ишлов беряпти. Деҳқон меҳрига қонган ғўза ниҳоллари кунда бир яшнамоқда.

Колхоз заршунослари 840 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 45 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилишган. Далалардаги қизғин меҳнат ва бир текисда ривожланаётган ниҳоллар мажбуриятнинг сўзсиз бажарилишини кўрсатиб турибди. Суратларда: (чапдан) илғор бригада бошлиғи М. Раззоқов. Ўртада ғўзага ишлов бериш пайти. Ўнгда эса пешқадам механизатор Қ. Ҳусанов.

В. Молгачев фотолари.

ЎРИМ ҚИЗҒИН

ҒАЛЛА

Қўриқ Ульянов райони ғаллакорлари бу йил 16 минг тонна дон етиштиришга аҳд қилишган. Бунинг учун мавжуд 3 минг 200 гектар суғориладиган майдондаги арпа-буғдой майсалари агротехника қоидалари асосида парвариш қилиниб, мўл ҳосил етиштирилди.

Айни пайтда район хўжаликларида ўрим-йиғим уюшқоқлик билан бошланиб кетди. Арпа ўримида «III Интернационал», «Партия XX съезди», «Қашқадарё» ва Дзержинский номли совхозларнинг механизаторлари пешқадамлик қилишаётир.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Партия XX съезди» совхози ғаллакорлари ҳосилни прогрессив усулда тез ва тоза йиғиб олиш ташаббуси билан чиқдилар. Бундан бир неча кун илгари бу ерда область бўйича семинар-кенгаш ўтказилиб, илғор усул ҳамманинг мулкига айлантирилди. Совхозда 4 та комбайн-трактор-тележкадан иборат махсус ўрим-йиғим отряди ташкил қилинган. Бунга бош инженер Зикриё Омонов бошчилик қилмоқда.

Ташаббускорлар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейи йилида мавжуд 400 гектар майдондаги ғаллани ўн иш кунида ўриб олиш ва гектарига 35 центнердан хирмон кўтариш иштиёқида меҳнат қилишяпти.

— Бу йил биз ғалла ўрим-йиғимига пухта тайёргарлик билан киришдик, — дейди район партия комитетининг биринчи секретари Фармон Омонов. — Ўримга сифатли ремонтдан чиқарилган 40 дан зиёд комбайн, дон тозалайдиган агрегатлар жалб этилди. Тош-тарози, хирмон жойлар ҳозирланди.

Ғаллазорда иш конвейер улида ташкил қилинган. Ҳосилдан бўшаган майдонлар пешма-пеш шудгор қилиниб, ўрнига дон учун маккажўхори, полиз ва сабзавот экинлари экилмоқда. Хуллас, ғаллазорларда меҳнат сурони жўшмоқда.

ДЎСТЛИК ВА ҲАМЖИҲАТЛИК РУҲИДА

24 май куни Кремлда Совет — Корея музокаралари бошланди. Музокараларда:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Мудофаа министри Д. Ф. Устинов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. С. Горбачев, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг секретари Н. И. Рижков, СССРнинг КХДРдаги элчиси Н. М. Шубников;

Корея томонидан — КМП Марказий Комитетининг Бош секретари, КХДР Президенти Ким Ир Сен, КМП Марказий Комитети Сиёсий бюроси Президиумининг аъзоси, КХДР Халқ Қуролли кучлари министри О. Дин У, КМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КХДР маъмурий кенгашининг бошлиғи Кан Сен Сан, КМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КХДР вице-президенти Ли Ден Ок, КМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КХДР маъмурий кенгаши бошлиғининг ўринбосари, КХДР ташқи ишлар министри Ким Ен Нам, КМП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КХДР маъмурий кенгаши бошлиғининг ўринбосари Кон Дин Тхэ, КМП Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КХДРнинг СССРдаги элчиси Квон Хи Ген қатнашмоқдалар.

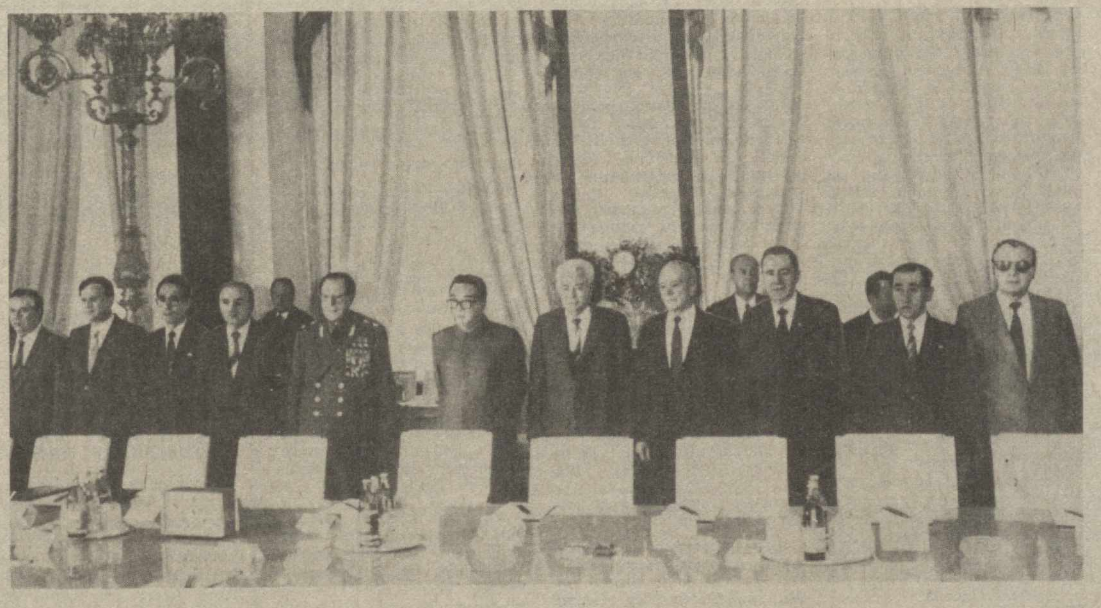

Суратда: музокаралар бошланиши олдидан.

В. Мусаэльян ва В. Егоров фотоси. (ТАСС—ЎзТАГ).

Совет раҳбарлари номидан К. У. Черненко Ким Ир Сенни ва унинг бошчилигидаги Корея Халқ Демократик Республикаси партия-давлат делегациясини табриклади.

КХДР партия-давлат делегациясининг бошлиғи Ким Ир Сен республика меҳнаткашлари Корея Меҳнат партияси раҳбарлигида олиб бораётган социалистик қурилиш ҳақида, халқ хўжалигини ривожлантириш иккинчи етти йиллик плани ва КМП VI съездининг қарорларини бажаришдаги муваффақиятлар тўғрисида, КХДР ҳукуматининг Америка қўшинларини Жанубий Кореядан чиқартириб юборишга ва Ватанни тинч йўл билан бирлаштиришга қаратилган ташаббускорона куч-ғайратлари ҳақида гапириб берди.

К. У. Черненко кореялик ўртоқларга КПСС раҳбарлигида партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг тарихий қарорларини муваффақиятли равишда турмушга татбиқ этаётган совет халқининг зўр бунёдкорлик фаолияти ҳақида ахборот берди. Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советига ўтказилган сайлов ва унинг биринчи сессияси якунлари партиянинг ривожланган социализмни такомиллаштиришга, тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган стратегик йўлини бутун совет халқи тўла-тўкис қўллаб-қувватлаётганини яна бир бор яққол тасдиқлади, деб уқтирди К. У. Черненко.

Музокараларнинг қатнашчилари Совет-Корея муносабатларининг ҳолати ва истиқболлари ҳақида фикрлашиб, савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликнинг, маданий алоқаларнинг боришидан мамнуният изҳор этди. Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги 1961 йил 6 июль Шартномасининг Совет-Корея алоқаларини ҳар томонлама ривожлантириш учун, Узоқ Шарқда тинчлик вазиятини сақлаб қолиш учун муҳим аҳамияти таъкидланди.

Томонлар КПСС билан КМП ўртасидаги ҳамкорликни такомиллаштириш, барча поғоналардаги партиялараро алоқаларни янада кенгайтириш тарафдори эканликларини билдирдилар.

Халқаро масалалар хусусида фикрлашиб олинди, бу фикрлашув Европадаги, Осиёдаги, Яқин Шарқдаги ва Марказий Америкадаги кескинликнинг ҳақиқий сабаблари борасидаги фикрларнинг бирлигини тасдиқлади. Томонлар вужудга келган ҳарбий-стратегик мувозанатни бузишга уринаётган АҚШ маъмурияти ва НАТО ҳукмрон доираларининг агрессив сиёсатини қатъиян қораладилар, Япониядаги милитаристик тенденцияларнинг кучайиши ва Вашингтон—Токио—Сеул ҳарбий-сиёсий уюшмасини вужудга келтириш йўлидаги уринишлар хавфли эканини уқтириб ўтдилар.

Мустамлакачилик зулмидан халос бўлиб, мустақил ривожланиш йўлига ўтган халқлар билан бирдамлик изҳор этилди. Осиё, Африка ва Лотин Америкаси ёш мустақил давлатларининг империализмга, гегемонизмга, янги мустамлакачиликка, ирқчиликка ва сионизмга қарши, ўз сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги кураши қўллаб-қувватланиши билдирилди.

Ҳозирги халқаро вазиятда социалистик мамлакатларнинг бирлиги ва жипслигини янада мустаҳкамлаш вазифаси, империализмнинг агрессив режаларини барбод қилиш, урушнинг олдини олиш, Ер юзида тинчлик ва социал тараққиёт ишини ҳимоя қилиш мақсадида ҳозирги замоннинг барча революцион, демократик, тараққийпарвар кучларининг тағин ҳам активроқ ўзаро баҳамжиҳат ҳаракат қилишлари тобора муҳим бўлиб қолаётганлиги уқтириб ўтилди.

Музокараларда Корея ярим оролидаги аҳволга алоҳида эътибор берилди. Жанубий Кореяда салкам 40 йилдан бери Америка қўшинларининг туриши давом этиб келаётганлиги оқибатида бу ердаги аҳвол бартараф этилмай, ҳамон кескин бўлиб турибди. К. У. Черненко КМП, КХДР ҳукумати, бутун корейс халқининг Кореяни четдан ҳеч кимни аралаштирмай демократик асосда тинч қайта бирлаштириш йўлидаги курашини Совет Иттифоқи қўллаб-қувватлашини билдирди.

Халқаро аҳволнинг кўпдан-кўп масалалари юзасидан мунтазам Совет-Корея маслаҳатлашувларини ўтказиб туриш муҳим, деб топилди.

Совет Иттифоқи ва Корея раҳбарларининг музокаралари дўстлик ва ўртоқларча ҳамжиҳатлик вазиятида ўтмоқда.

Музокаралар давом эттирилади.

(ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати 23 май куни Катта Кремль саройида КМП Марказий Комитетининг Бош секретари, КХДР Президенти Ким Ир Сен бошчилигидаги партия-давлат делегацияси шарафига зиёфат бердилар.

Совет томонидан зиёфатда К. У. Черненко, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громико, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рижков ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Раисларининг ўринбосарлари, СССР министрлари, СССР Давлат комитетларининг раислари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко зиёфатда нутқ сўзлади.

Ўртоқ К. У. ЧЕРНЕНКО нутқи

Ҳурматли ўртоқ Ким Ир Сен!

Кореялик ҳурматли дўстлар!

Азиз ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан Сизларни Катта Кремль саройида табриклашга ижозат бергайсиз.

Халқларимиз ва мамлакатларимизни мустаҳкам тарихий дўстлик ришталари бирлаштириб турибди. Совет кишилари япон истилочиларига қарши қийин шароитларда мардона курашган корейс партизанларининг жасоратларини эсдан чиқармайдилар. Биз иккинчи жаҳон урушининг оғир йилларида Япония милитаризмига қарши биргаликда

(Давоми иккинчи бетда).

ФИНЛЯНДИЯ КОММУНИСТЛАРИ СЪЕЗДИГА ЖЎНАБ КЕТИШДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли Комитетининг Раиси М. С. Соломенцев (делегация бошлиғи), КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари К. Г. Вайно, КПСС Карелия область комитетининг биринчи секретари В. С. Степановдан иборат составда КПСС делегацияси Финляндия Коммунистик партиясининг XX съездида қатнашмоқ учун Финляндия Компартияси Марказий Комитетининг таклифига биноан 24 май куни Москвадан Хельсинкига жўнаб кетди.

Аэродромда делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Г. В. Романов, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

(Боши биринчи бетда).

жанг қилдик. Кореянинг озодлиги ва мустақиллиги учун жангларда минглаб совет жангчилари жон бердилар. Мамлакатларимизнинг халқлари уларнинг хотирасини ардоқлаб асрайдилар.

Биз қардош корейс халқининг Америка империализми агрессиясига қарши курашида у билан бирга бўлдик, шу агрессиянинг вайронгарчилик келтирган оқибатларини бартараф этишда кўмаклашдик. Мамлакатларимиз мустаҳкам ҳамкорликда социалистик жамият қурдилар ва қурмоқдалар.

Шу ерда Москва Кремлида 23 йил муқаддам имзоланган дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Шартнома Совет-Корея муносабатларини ривожлантиришнинг мустаҳкам пойдевори, Узоқ Шарқдаги тинчлик ва хавфсизликнинг муҳим омили бўлиб қолди.

Корейс меҳнатчилари Корея Меҳнат партияси, унинг ўртоқ Ким Ир Сен бошчилигидаги Марказий Комитети раҳбарлигида социализм қурилишида катта муваффақиятларга эришдилар. Эндиликда республиканинг ривожланган саноати ва унумдор қишлоқ хўжалиги мавжуд. Халқ маданияти ва фаровонлиги ўсмоқда. Кореялик дўстларнинг ютуқлари совет кишиларини қувонтиради.

Совет-Корея муносабатлари социалистик қурилишнинг муҳим соҳаларида муваффақиятли ривожланиб бораётганини мамнуният туйғуси билан қайд этиш мумкин. Иқтисодий алоқалар ўсмоқда, маданият, фан, маориф соҳасидаги ҳамкорлик кенгаймоқда.

Ҳамкорлигимизнинг имкониятлари ҳали асло тугаган эмас, албатта. Бу ҳамкорликни иқтисодий соҳадан бошқа соҳаларда ҳам кенгайтириш мумкин. Ҳозир, бизнинг назаримизда, партия ва давлат иши тажрибасини ўртоқлашиш, халқаро фаолият соҳасида баҳамжиҳат ҳаракат қилиш тобора муҳим бўлиб бормоқда.

Биз бўлғуси музокараларга катта аҳамият берамиз. Бу музокаралар Совет-Корея алоқаларини янги поғонага кўтаришга шубҳасиз хизмат қилади. КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати марксизм-ленинизм, социалистик интернационализм принциплари асосида ҳамкорлигимизни мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам куч-ғайрат сарфлайверадилар деб, яна бир таъкидлаб ўтишни истардим.

Ўртоқлар! Корейс халқи ҳал этиш учун сабот билан курашаётган туб миллий проблемани совет кишилари яхши биладилар ва тушунадилар. Бу — Америка империализмининг айби билан парчаланган мамлакатни бирлаштириш проблемасидир.

Совет Иттифоқи Жанубий Кореядан Америка қўшинлари олиб чиқиб кетилганидан кейин Корея тинч йўл билан демократик асосда қайта бирлаштирилишининг изчил тарафдоридир. Бизнинг қатъий, доимий позициямиз мана шундан иборат. Биз КХДРнинг ҳозир мавжуд бўлган яраш битими ўрнига сулҳ шартномаси тузилишини, Шимол билан Жануб ўртасида ҳужум қилмаслик тўғрисида декларация қабул этилишини, қуролли кучларни ўзаро қисқартиришни, Корея ярим ороли ядросиз зонага айлантирилишини кўзда тутувчи муҳим ташаббусларини қўллаб-қувватлаймиз. Бу таклифларни рўёбга чиқариш Кореядаги вазиятни анча соғломлаштиришни, Шимол билан Жануб ўртасида самарали мулоқот учун қулай шароит яратишни билдиради.

Шундайлигича ҳам анчагина мураккаб бўлган Корея масаласини одилона ҳал этиш йўлига империализм ва реакция кучлари қўшимча тўсиқлар қўймоқдалар. Кореянинг жанубида АҚШ қуролли кучлари гуруҳи кучайтирилаётганлиги, Американинг ҳарбий қудрати Жанубий Корея ва Япониянинг жанговар қўшилмалари иштирокида йил сайин тобора кўпроқ намойиш этилаётганлиги мана шундай тўсиқлардир. Совет Иттифоқининг давлат чегаралари яқинида ҳарбий кескинликнинг мана шундай хатарли манбаи бизни жиддий ташвишлантираётганини айтиб ўтмоқчиман.

Империалистлар учун Осиё қитъаси — социалистик давлатларга қарши курашнинг яна бир шарқий фронтидир. Қўшма Штатлар у ерда қатор-қатор ҳарбий базалар ва таянч пунктларини жойлаштириб қўйган, ядро қуролини ўрнатган. Шу қуролнинг ҳаракат радиуси Совет Иттифоқи территориясинигина эмас, шу билан бирга Осиёдаги ва Тинч океан ҳавзасидаги бошқа социалистик ва носоциалистик давлатларнинг территориясини ҳам ўз ичига олади. Айни Осиё қитъаси Қўшма Штатларнинг ядро қуролини жангда ишлатишнинг биринчи майдони бўлганлигини эслатмай ўтиб бўлмайди.

«Орани буз, ҳукмронлик қилавер!» деган шиор мустамлакачиларнинг одатдаги усули эди. Шу кунларда империалистлар халқларни пароканда қилиш, бир мамлакатни иккинчисига гиж-гижлаш тактикасини тинимсиз қўлланмоқда. СЕНТО ёки СЕАТО сингари антикоммунистик уюшмалар шармандаларча барбод бўлганлигидан иборат ибратли тажрибага қарамай, яна Вашингтон — Токио — Сеул блоки сингари ҳарбий ўқлар ва учбурчакларни тузишга уринмоқдалар. Биз мана шундай сиёсатга қаршимиз, турли-туман «таъсир соҳалари» ва «манфаат зоналари»га қаршимиз, ҳамма жойда ва хусусан Тинч океанда бекик ҳарбий гуруҳларга қаршимиз. Тинч океан ҳамманикидир, у халқларни бир-биридан айирмайдиган, балки бир-бирига яқинлаштирадиган тинчлик ва яхши қўшничилик океани бўлиб қолиши мумкин ва лозим.

АҚШнинг Япония милитаризмини қайта тиклаш ва мустаҳкамлашни кўзловчи йўли Осиёдаги вазиятга путур етказмаяптими, ахир? Вашингтондагилар Японияни ўзларининг «чўкмайдиган авианосеци»га айлантириш ниятларини яширмаяптилар. Бу хатарли ўйиндир. Чунки япон милитаризми ўзининг босқинчилик, мустамлакачилик қиёфасини неча марталаб кўрсатган, неча марталаб уруш чиқарган эди. Дарвоқе, Токиодан яна реваншчилик оҳанглари янграмоқда, территориялар даъво қилинмоқда. Анча хатарли асосда, ядро қуроли даврида тарихни такрорлаш йўлидаги уринишлар Осиёдаги кўпгина давлатларни хавотирликка солмай қола олмайди. Бу уринишлар Японияга ҳам ҳеч бир яхшилик келтирмайди.

Осиё халқларининг тарихи ҳар хил, ижтимоий тузуми ҳар хил бўлса ҳам, уларнинг туб манфаатларини бир ибора билан ифодалаш мумкин. Улар тинчлик ва яхши қўшничилик муносабатларини, куч ишлатишдан воз кечилишини, низоли масалаларни ва можароларни тинч воситалар билан ҳал этиб, бартараф қилишни, тенг ҳуқуқлилик ва мустақилликни, суверенитет ва чегараларнинг дахлсизлиги ҳурмат қилинишини, ички ишларга аралашмасликни, ўзаро манфаатдорлик негизида иқтисодий ва бошқа турдаги ҳамкорликни ривожлантиришни, ижтимоий тараққиёт йўлини мустақил эркин танлаб олишни хоҳлайдилар. Мана шундай асосларда Осиё халқлари умумий тил топа олишларига аминмиз.

Совет Иттифоқи қимматли вақтни бой бермай, Осиё қитъасидаги вазиятни соғломлаштириш йўлларини астойдил актив қидиришга киришилишининг изчил тарафдоридир.

Маълумки, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVI съезди барча манфаатдор мамлакатлар билан Узоқ Шарқда ишонч тадбирлари юзасидан музокаралар ўтказишни таклиф қилди. Шундай тадбирларнинг амалга оширилиши ялпи тинчлик негизларини мустаҳкамлашга катта ёрдам берган бўлур эди.

КХДРнинг Кореядаги, Узоқ Шарқдаги кескинликни юмшатишга қаратилган тинчлик ташаббуслари яхши маълум. Жаҳон жамоатчилиги Монголия Халқ Республикасининг Осиё ва Тинч океан давлатлари ўртасида ўзаро ҳужум қилмаслик ва куч ишлатмасликка оид конвенция тузиш тўғрисидаги таклифини ижобий назар билан кутиб олди. Биз империализм ва гегемонизмнинг жануби-шарқий Осиёдаги хуружларига мардона қарши туриб, шу регион давлатлари ўртасида ҳамжиҳатликка ва муносабатларни нормаллаштиришга, уни тинчлик ва барқарорлик зонасига айлантиришга даъват қилаётган Вьетнам, Лаос ва Кампучиянинг амалий позициясини ва тинчликсеварлик ташаббусларини тўла-тўкис маъқуллаймиз. Қўшилмаслик ҳаракати бир талай фойдали ва амалий ғояларни илгари сурмоқда.

Совет Иттифоқи билан Хитой ўртасидаги муносабатлар каби омил ҳам Осиё қитъасидаги вазиятни ривожлантириш учун жуда муҳим, деб ўйлаймиз. Бизнинг мамлакатимиз бу муносабатлар соғломлаштирилиши ва яхшиланиши учун изчиллик билан ҳаракат қилиб келмоқда, аммо бу нарса бошқа мамлакатлар ҳисобига бўлмаслиги керак, албатта. Совет-Хитой муносабатларидаги тараққиёт, ХХР халқларининг урушга йўл қўймаслик учун олиб бораётган курашида қатнашиши социализмнинг халқаро ишлардаги ролини оширишга, тинчлик кучларининг позицияларини мустаҳкамлашга шак-шубҳасиз кўмаклашган бўлур эди.

Биз Осиё проблемаларини қандайдир битта конференция ёки битим воситаси билан қисқа вақтда ҳал этиш мумкин, деган фикрдан олисдамиз. Аммо қандай бўлмасин, бу проблемаларни ҳал этишга киришиш керак. Корейс мақолида айтилганидек, минг ли йўли биринчи қадамдан бошланади.

Ҳурматли ўртоқ Ким Ир Сен!

Кореялик ҳурматли дўстлар!

Сизлар мамлакатимизда бўлганингизда совет кишиларининг бутун фикри-зикри тинч қурилиш билан банд эканига ишонч ҳосил қила олдингиз. Бизнинг халқаро майдондаги асосий куч-ғайратларимиз империализмнинг ҳаддан ташқари хатарли сиёсати йўлини тўсишга, қуролланиш пойгасини тўхтатишга, халқларнинг тинч турмушини таъминлашга қаратилган. Совет Иттифоқи ҳарбий устунлик йўлини қидирмайди. Айни вақтда ўзининг мудофаа имкониятлари ҳар қандай агрессияни даф қилиш учун зарур бўлганидан камайишига ҳеч қачон йўл қўймайди. Биз ўзимизнинг тарихий ғалабаларимизни, давлат манфаатларимизни ҳам, шу жумладан иттифоқчиларимизнинг манфаатлари ва хавфсизлигини ҳам ҳимоя қила оламиз. Бу хусусда ҳеч ким шубҳаланмаслиги керак.

Ҳозир мураккаб, кескин пайтда яшаб турибмиз. Модомики, шундай экан, барча тинчлик ва тараққиёт кучлари — социализм мамлакатлари, коммунистик ва ишчи партиялари, миллий озодлик, антиимпериалистик ҳаракатлар бир ёқадан бош чиқариб, жипслашиб иш кўришлари ҳар қачонгидан ҳам муҳимдир.

Корейс халқига социалистик қурилишнинг Корея Меҳнат партияси белгилаб берган планларини бажаришда чин кўнгилдан янги катта ютуқлар тилаймиз. Корейс халқи битта тинчликсевар демократик давлатга бирлашишини тилаймиз.

Совет ва корейс халқларининг, мамлакатларимиз партиялари ва ҳукуматларининг дўстлиги ҳамда ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун, янги жамият қурилишида, халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини ҳимоя қилишда СССР билан КХДРнинг бирлиги учун!

Корея Меҳнат партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, республика Президенти ўртоқ Ким Ир Сеннинг соғлиғи ва муваффақиятлари учун!

КХДР партия-давлат делегацияси аъзоларининг соғлиғи учун!

Бу ерда ҳозир бўлган барча ўртоқларнинг соғлиғи учун қадаҳ кўтаришга ижозат бергайсизлар.

* * *

Сўнгра Ким Ир Сен нутқ сўзлади.

Ўртоқ КИМ ИР СЕН нутқи

Ҳурматли ўртоқ Константин Устинович Черненко!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукуматининг ҳурматли раҳбарлари!

Ўртоқлар ва дўстлар!

Бугун яқин қўшнимиз ва қадимий сафдошимиз — Совет Иттифоқининг пойтахти — Москвада биз КПСС ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари билан шодиёна учрашиб, улар билан ўртоқларча дўстлик туйғуларини баҳам кўришга мушарраф бўлганимиздан жуда ҳурсандмиз.

Мамлакатингизга келишимиз биланоқ дастлабки дақиқалардан бошлаб Совет Иттифоқилик ўртоқлар бизга зўр эътибор билан шодиёна иззат-икром кўрсатдилар, биз завқ-шавқ билан мароқли сафар қилдик. Москвага бепоён Сибирь диёри орқали ўтиб келар эканмиз, совет халқи социализм ва коммунизм қуриш йўлида накадар зўр миқёсда кураш олиб бораётганини кўрдик. Бу манзара бизда чуқур таассурот қолдирди.

Самимий кутиб олганингиз учун ва ҳозиргина ўртоқ Константин Устинович Черненко сўзлаган ва дўстлик ҳарорати сезилиб турган ажойиб нутқ учун чин кўнгилдан ташаккур изҳор этишга, шунингдек партиямиздан, ҳукуматимиз ва халқимиздан КПССга, Совет ҳукуматига ва совет халқига қизғин қардошлик саломи топширишга рухсат этгайсизлар.

Биз мамлакатларимиз — Корея билан Совет Иттифоқи ўртасидаги анъанавий дўстликни тағин ҳам мустаҳкамлаш ва ривожлантиришдек, совет халқининг социалистик қурилишдаги бебаҳо ютуқлари ва илғор тажрибасини ўрганишдек, иккала мамлакат ўртасидаги алоқалар ва ҳамкорликни янада юқори поғонада кенгайтириш ва ривожлантиришдек олижаноб муддао билан Совет Иттифоқига келдик.

Корея билан Совет Иттифоқи — бир дарё орқали боғланган дўст қўшнилардир. Корея ва Совет Иттифоқи халқлари — муштарак идеаллар ва мақсадлар йўлида узоқ вақтдан бери биргаликда курашиб келаётган синфдош қардошлар ва яқин жанговар сафдошлардир.

Корея-Совет дўстлиги мустаҳкам синфий, иттифоқчилик муносабатлари ва ўртоқларча дўстлик негизига таянган бўлиб, чуқур тарихий илдизларга эгадир.

Иккала мамлакатимизнинг коммунистлари ва халқлари марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми байроғи остида кўп вақтдан бери империалистик агрессияга ва мустамлакачилик зулмига қарши биргаликда курашиб келдилар, бир-бирларини актив қўллаб-қувватладилар ҳамда улуғ социализм ва коммунизм иши тантанаси йўлида яқиндан ҳамкорлик қилиб келдилар. Ўша пайтдан бери КХДР билан СССР ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари мамлакатларимизнинг халқлари ҳамда улуғ социализм ва коммунизм иши манфаатларига мувофиқ равишда муттасил ривожланиб келди.

Ўтмишда совет халқи ўз жангчиларининг қони эвазига халқимизнинг ўз Ватанини қайта тиклаш йўлидаги курашига ёрдам берди, америкалик империалистларнинг агрессиясига қарши Ватан озодлиги уруши йилларида ва урушдан кейинги тикланиш ва қурилишнинг оғир даврида бизга маънавий мадад ва моддий ёрдам берди. Ҳозир ҳам у социализм қуриш ва ватанни мустақил тинч қайта бирлаштириш учун курашда халқимизга актив мадад ва кўмак бериб турибди. Буни халқимиз доимо ёдда тутади ва бунинг учун ташаккур изҳор этади.

Совет Иттифоқи — ленинизм Ватани ва дунёда биринчи социалистик давлатдир.

Совет халқи ленинизм байроғи остида империалистларнинг агрессиясини ва ички контрреволюция кучларининг қаршилигини даф қилди, социализм қурилишининг ҳеч ким юриб ўтмаган йўлини биринчи бўлиб очди ҳамда узоқ давом этган оғир кураш якунида ўз Ватанини бугун биз кўриб турган ривожланган социалистик давлатга айлантирди.

Эндиликда совет халқи ўртоқ Константин Устинович Черненко бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбарлигида КПСС XXVI съездининг ва партия Марказий Комитети сўнгги Пленумларининг қарорларини қўллаб-қувватлаб, социализм ва коммунизм ишининг тантанаси учун курашда катта муваффақиятларга эришмоқда.

Корейс халқи КПСС билан совет халқининг ўтган давр мобайнидаги революцияда ва қурилишда эришган муваффақиятларини ўз муваффақиятлари, деб билиб қувонади, уларга ривожланган социализм жамиятини такомиллаштириш учун курашда чин кўнгилдан янада порлоқ муваффақиятлар тилайди.

Ўртоқлар ва дўстлар!

Ҳозирги вақтда янги жаҳон урушининг олдини олиш ва тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилиш инсоният учун энг зарур масаладир.

Империалистлар ўтказаётган «зўравонлик позициясида туриш»дан иборат авантюрачилик сиёсати ва уларнинг уруш оловини ёқувчилик кирдикорлари оқибатида ҳозир халқаро вазият ҳаддан ташқари кескинлашмоқда ва ер юзида кун сайин янги жаҳон уруши чиқиши хавфи тобора кучайиб бормоқда.

Янги жаҳон урушининг олдини олиш, тинчликни ҳимоя қилиш учун актив ҳаракат қилиш — социалистик мамлакатларнинг халқлари ва дунёдаги барча тараққийпарвар халқлар олдида турган энг муҳим масаладир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, ҳукумати ва халқи империалистларнинг агрессия сиёсатига ва янги уруш чиқариш кирдикорларига қарши, Европада ва бутун дунёда тинчлик ҳамда хавфсизликни сақлаб қолиш учун қатъият билан курашмоқдалар.

Корея Меҳнат партияси билан республикамиз ҳукумати Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Совет ҳукуматининг халқаро кескинликни юмшатиш, янги жаҳон уруши, термоядро уруши чиқиши хавфини тугатиш манфаатларини кўзловчи одилона позициясини ва улар кўраётган тадбирларни бажонидил қўллаб-қувватлайдилар, шу тадбирларни амалга ошириш учун курашда совет халқи билан қатъий бирдамлик изҳор этадилар.

Халқаро кескинликни юмшатиш ва янги жаҳон урушининг олдини олиш учун Осиёдаги ва Корея ярим оролидаги кескинликни тугатиш муҳимдир.

Корея Меҳнат партияси ва республикамиз ҳукумати Корея ярим оролидаги кескинликни юмшатиш ва урушнинг олдини олиш мақсадида мамлакатни тинч йўл билан бирлаштиришга эришиш йўлига муттасил амал қилиб келмоқдалар.

Яқинда партиямиз билан республика ҳукумати КХДР, АҚШ ва Жанубий Корея ўртасида уч томонлама музокаралар ўтказиш тўғрисидаги янги таклифни ўртага қўйди. Бу таклифнинг бош мақсади Корея ярим оролидаги кескинликни юмшатишдан ва уруш чиқиши хавфини тугатишдан, шу тариқа мамлакатни мустақил тинч қайта бирлаштириш учун шарт-шароит вужудга келтиришдан иборат.

Ҳозир СССР ва дунёдаги бошқа кўпгина мамлакатларнинг ҳукуматлари ҳамда халқлари ватанни тинч қайта бирлаштириш ва уч томонлама музокаралар ўтказиш хусусидаги таклифларимизни актив қўллаб-қувватламоқдалар.

Биз қардош совет халқининг, дунёдаги тараққийпарвар халқларнинг актив мадади билан энг эзгу миллий орзу бўлмиш ватанни бирлаштиришдан иборат улуғ ишни тинчлик негизларида албатта рўёбга чиқаришимизга аминмиз.

Коммунизм — инсониятнинг порлоқ келажагидир. Социалистик ва коммунистик жамият қуриш — социалистик мамлакатлар партиялари ва давлатларининг энг муҳим революцион бурчидир.

Социализм ва коммунизмни муваффақиятли қуриш манфаатлари социалистик мамлакатлардан ўз халқининг ижодий кучларини тўғри ташкил этиш ва сафарбар қилиш билан бирга шу мамлакатларнинг халқаро жипслиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашни талаб қилади.

Социализмнинг кучи — жипслик ва ҳамкорликдадир. Уларнинг ҳар бири социалистик мамлакатларнинг жипслиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлаш орқалигина империалистларнинг иқтисодий қамалини ва ҳар қандай бемаъни кирдикорларини барбод эта олади, социализмни муваффақиятли қура олади, бутун социализм кучлари эса бирлик ва жипсликнинг енгилмас қудрати билан империализмнинг бирлашган кучларига қарши тура олади. Бизнинг партиямиз билан ҳукуматимиз қардош социалистик мамлакатлар билан жипслик ва ҳамкорликка катта аҳамият берадилар, бу жипслик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш ҳамда ривожлантириш учун куч-ғайратларини сарфлайдилар, ўз мамлакатимиздаги социалистик қурилишни муваффақиятли давом эттириш билан барча социалистик кучларнинг қудратини мустаҳкамлашга ҳисса қўшиш учун курашаверадилар.

Партиямиз билан ҳукуматимиз мамлакатимизда муваффақиятли равишда социализм қуриш манфаатлари йўлида, барча социалистик кучларни янада мустаҳкамлашни кўзлаб, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан дўстлик, жипслик, ҳамкорликни бундан буён ҳам муттасил ривожлантираверадилар.

Ҳозирги визит вақтида биз КПСС ва Совет давлатининг раҳбарлари билан иккала томонни қизиқтирувчи бир қанча масалаларни, шу жумладан иккала мамлакат ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини барча соҳаларда ҳар томонлама кенгайтириш ва ривожлантиришнинг самарали йўллари тўғрисидаги масалаларни, ҳозирги халқаро аҳвол масалаларини зўр самимият билан муҳокама қиламиз ва ўртоқларча дўстлик ҳамда ишонч туйғуларимизни янада чуқурлаштирамиз, деб умид қиламиз.

Бизнинг СССРга қилган визитимиз иккала мамлакат — Корея ва Совет Иттифоқи халқларининг умидларига мос келиб, ажойиб самаралар беришига ва анъанавий корея-совет дўстлигини янги юксак поғонада ривожлантиришнинг тарихий палласи бўлиб қолишига ишончим комил.

Бу ерда қалин дўстларимиз, КПСС ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари билан ёқимли дамларни ўтказиш имконияти туғилганлиги мени жуда қувонтиради.

Корейс ва совет халқлари ўртасидаги абадий дўстлик ва жипслик учун!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ҳамда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг равнақи, уни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун!

Социалистик мамлакатларнинг ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлиги ҳамда жипслиги учун!

Бутун дунёда тинчлик учун!

Ҳурматли ўртоқ Константин Устинович Черненконинг соғлиғи учун!

КПСС билан Совет ҳукуматининг раҳбарлари бўлган ўртоқларнинг соғлиғи учун!

Шу ерда ҳозир бўлган барча ўртоқлар ва дўстларнинг соғлиғи учун қадаҳ кўтаришга ижозат бергайсизлар!

* * *

К. У. Черненко ва Ким Ир Сен ўртоқларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

СИФАТ БЕЛГИСИ БИЛАН

Янгийўл шаҳридаги пойабзал фабрикаси болалар учун жажжи оёқ кийимлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхонадир. Бу ерда ҳар йили 12 ярим миллион сўмлик маҳсулот тайёрланиб, республика савдо шохобчаларига ҳамда унинг ташқарисига юборилиб турибди. Ҳозир бу ерда тайёрланаётган пойабзалларнинг хили 19 тага етди. Уларнинг кўпчилик қисми давлат Сифат белгиси билан чиқарилмоқда. Бу соҳада фабриканинг илғор ишчилари алоҳида ўрнак кўрсатиб ишламоқдалар. Шулардан бири Бибиш Жонқулова ҳам ўзининг ҳалол ва баракали меҳнати билан ҳамкасбларига ўрнак бўлаётир. У ўзи тайёрлаётган маҳсулотларни биринчи тақдим этишдаёқ топширмоқда. Юқоридаги суратда фабриканинг илғор ишчиси Бибиш Жонқулова.

В. Сироткин фотоси.

ГРАФИКДАН ЎЗИБ

Бухоро ип газлама комбинатининг Жарқўрғонда бунёд этилаётган филиали биринчи навбати фойдаланиш учун топширилди. Цехларда ўрнатилган 34 мингта урчуқ ҳозиргача кўплаб миқдорда юқори сифатли калава иплар тайёрлаб бераётир. Ҳозирча бу калавани асосий корхона етказиб бермоқда. Қурилаётган тўқув корпуси битказилгач, маҳаллий хом ашёдан ҳар йили бир неча 10 миллион метр газлама ишлаб чиқариладиган бўлади.

Фабрикани Сурхондарё «Облколхозстрой» трестининг бўлинмалари қураётир. Бинокорлар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақани авж олдириб, биринчи навбатдаги ишларни графикда белгиланганидан ўзиб бажардилар. Шу кунларда тўқув ишлаб чиқаришини қуриш қизғин давом этмоқда. Корхона қурилишини беш йиллик охиригача тугаллаш мўлжалланмоқда.

ЯГОНА НАРЯД АСОСИДА

Тошкент шаҳридаги 5-таксопаркдан М. Шангареев бошлиқ шофёрлар бригадаси коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллиги шарафига қабул қилган социалистик мажбуриятини муваффақиятли бажарди. Ҳайдовчилар беш йиллик топшириғини белгиланган муддатдан бир йилу саккиз ой илгари адо этдилар. Давлат 1 миллион сўмдан кўпроқ даромад олди. Автомобилчилар беш йиллик бошидан буён 37 минг литр бензин, кўпгина эҳтиёт қисмлар ва автомобиль резиналарини тежашга муваффақ бўлдилар. М. Шангареев бошлиқ бригададаги 24 шофёрнинг ҳаммаси ягона наряд асосида ишлаб, меҳнат унумдорлигини янада ошириш, республика юбилейини янгидан янги муваффақиятлар билан кутиб олиш мажбуриятини олди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

24 май куни халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг сессияси бўлди. КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил апрель Пленуми қарорлари, ўртоқ К. У. Черненконинг Пленумда сўзлаган нутқидаги йўл-йўриқлар ва тавсиялар асосида маҳаллий Советларнинг вазифалари муҳокама қилинди.

Сессияда партия ва ҳукуматнинг умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари тўғрисидаги қарорларини амалга оширишга доир тадбирлар кўриб чиқилди, Шаҳар Совети депутатларининг ўз депутатлик бурчларини қандай бажараётганликлари тўғрисидаги ҳисоботлари тингланди.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

НАМАНГАН. 24 май. (ЎзТАГ). Халқ депутатлари Наманган область Советининг бугун бўлиб ўтган сессиясида область маҳаллий Советларининг КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленуми қарорлари, ўртоқ К. У. Черненконинг нутқларидаги қоидалар ва хулосалардан келиб чиқадиган вазифалари муҳокама қилинди.

Депутатлар СССР Олий Советининг «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари тўғрисида»ги қарорини бажаришга доир тадбирларни ҳам кўриб чиқдилар.

КРЕМЛДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов амалий визит билан Москвага келган Италия ташқи савдо министри Н. Каприани 23 май куни қабул қилди.

Суҳбат вақтида СССР билан Италия ўртасидаги савдо-иқтисодий муносабатлар масалалари кўриб чиқилди. Иқтисодий масалалар юзасидан ҳар икки мамлакат ўртасида имзоланган битимлар муваффақиятли амалга оширилаётганлиги қайд этиб ўтилди. Сўнгги ўн йил ичида Совет — Италия савдо обороти тўрт баравар ортиб, бултур 4 миллиард сўмдан кўпроқни ташкил этди.

Н. А. Тихонов ва Н. Каприа мувозанатли негизда икки томонлама ўзаро манфаатли савдо-иқтисодий алоқаларни янада кенгайтириш учун қулай истиқболлар мавжуд эканлигини таъкидладилар. СССР билан Италия ўртасида 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган иқтисодий, саноат ва техникавий ҳамкорликни чуқурлаштиришга қаратилган узоқ муддатли программа бу соҳада муҳим роль ўйнаши лозим.

* * *

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов Греция пойтахти мэри Д. Бейсни 23 май куни Кремлда қабул қилди. Д. Бейс Москвада Афина кунлари ўтказилиши муносабати билан Совет Иттифоқига келган.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида ҳар икки томоннинг СССР билан Греция ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини янада ривожлантиришдан манфаатдор эканлиги тасдиқланди, иккала давлат пойтахтлари ўртасида кенгайиб бораётган ўзаро алоқаларнинг муҳим аҳамияти таъкидланди. (ТАСС).

СОЦИАЛ ЎЗГАРТИШЛАР ТАЖРИБАСИ

24 май куни Тошкентда Ўрта Осиё республикаларида ва Қозоғистонда социал-иқтисодий ўзгартиришлар тажрибасининг ривожланаётган мамлакатлар учун аҳамияти мавзуида илмий конференция очилди. Конференция СССР Фанлар академияси Африка проблемалари илмий кенгашининг сайёр сессияси доирасида ўтказилмоқда. Конференцияда Москва, Ленинград ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларидан келган таниқли олимлар иштирок этмоқдалар.

СССР Фанлар академияси Африка проблемалари илмий кенгаши раиси, СССР Фанлар академияси Африка институтининг директори, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси А. А. Громико конференцияни оча туриб, Совет Шарқи республикалари тўплаган тажрибанинг ривожланаётган мамлакатлар учун катта аҳамиятга эга эканини таъкидлади.

Конференция бир неча кун давом этади.

(ЎзТАГ).

ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

Кўнгилли халқ дружиналари жамоат тартибини муҳофаза қилишга, ҳуқуқ бузиш холларига қарши курашга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. 24 май куни Москвада КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг «Жамоат тартибини сақловчи кўнгилли халқ дружиналари тузилганлигининг 25 йиллиги тўғрисида»ги қарори муносабати билан ички ишлар органларининг кўнгилли халқ дружиналари билан баҳамжиҳат ҳаракатини янада чуқурлаштириш проблемаларига бағишланган Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди.

(ТАСС).

АТЕИСТИК БИЛИМ — ОММАГА

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига бағишланиб Фарғона область партия комитети, область комсомол комитети ва «Билим» жамияти область ташкилоти ҳамкорлигида «Атеистик билимлар ойлиги» ўтказилди. «Атеистик билимлар оммага» шиори остида бундай ойликлар ўтказиш анъанага айланиб қолди.

Областнинг барча шаҳар ва қишлоқларида, аҳоли пунктларида бўлиб ўтган навбатдаги ойликда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор С. Саҳобиддинов, биология фанлари доктори Ю. Парпиев, фан кандидатлари Т. Худойбердиев, Ф. Эргашев, Э. Норматов, тажрибали лекторлардан К. Ҳожиматов, Ф. Бирюкова, С. Мамажонов, А. Қодиров ва бошқалар қизиқарли лекциялари билан иштирок этдилар.

КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленуми қарорларини омма орасига кенгроқ ёйишга хизмат қилган бу ойлик тингловчиларда катта таассурот қолдирди.

М. БОЗОРОВ,
«Билим жамияти» область ташкилоти референти

ХАЛҚЧИЛ САНЪАТ КЎРИГИ

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VIII халқаро Тошкент кинофестивали шахдам одимламоқда. У тараққийпарвар инсоният кинематографиясининг катта тантанасига айланмоқда

ФЕСТИВАЛЬ МИНБАРИ

ТИНЧЛИК ЖАРЧИСИ

Лев КУЛИЖАНОВ,
СССР Кинематографчилар союзининг биринчи секретари, СССР халқ артисти, Ленин мукофоти лауреати

— Тошкент кинофестивалининг бош мақсади унинг шиорида яққол ифодаланган. Шунинг учун ҳам тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун кураш ишига ҳисса қўшаётган турли халқаро форумлар, симпозиумлар ва конференциялар ҳақида гапирганда биринчи навбатда мана шу мўътабар анжуманни ҳурмат билан тилга оламиз. Ҳа, фестивални эъзозласак арзийди. Айниқса, ҳозирги халқаро аҳвол кескинлашган вақтда кинофестивалнинг аҳамияти янада чуқурроқ ҳис этиляпти.

Маълумки, дунёдаги эзгу фикрли ҳар бир киши ўзини биринчи навбатда тинчлик учун курашчи деб билади ва умрбод шунга содиқ қолади. Кинофестиваль ҳозирга қадар амалга оширган ишларнинг кўламини ўйлаганимизда энг аввало унинг атрофига ана шундай толмас курашчилар уюшганини кўрамиз. Бу кишилар Осиёда ҳам, Лотин Америкасида ҳам, Африкада ҳам юзлаб, минглаб топилади. Шуниси қувончлики, уларнинг олдинги сафларида бошқа маданият арбоблари каби кинематографчилар ҳам боришяпти. Улар экран, камера масъулиятини пухта англаганликлари учун ҳам эзгулик ишида янгидан-янги зафарларга эришмоқдалар. Дўстларимиз ўзларининг бу ютуқларини Тошкент кинофестивалининг ҳиссасисиз тасаввур қилмасликларини қайта-қайта такрорлашаётир.

Африкалик кинематографчиларнинг изланишларида кейинги йилларда яхши самаралар кўзга ташланяпти. Бир вақтлари уларнинг фаолиятида ғарб киносининг таъсири яққол кўзга ташланиб турарди. Ҳозир бундай ҳолни деярли кўрмаяпмиз. Халқаро анжуманларда актив иштирок этаётган африкалик кинематографчилар машҳур санъаткорларнинг бой профессионал тажрибасини, эзгу-ғоялар билан йўғрилган фаолиятини яхши ўрганганлиги учун ҳам шундай бурилиш юз бермоқда, деб ўйлайман.

Совет кинематографчилари уч қитъа анжуманининг мезбонларидир. Мезбонликнинг шарафи билан бирга катта масъулият ҳам борлигини ҳар бир ижодкоримиз яхши билади. Фестивалдан фестивалгача бўлган даврда яратилаётган фильмлар ғоявий-бадиий савиясининг баркамоллигида ажойиб ютуқлар қўлга киритиляпти. Зафарлар ўз-ўзидан келмайди, албатта. Совет кинематографчиларининг ютуғи, кино маданиятимизнинг юксалиши биринчи навбатда жонажон Коммунистик партиямиз ва ҳукуматимизнинг ғамхўрлиги туфайлидир. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг яқиндагина эълон қилган «Кинофильмларнинг ғоявий-бадиий савиясини янада ошириш ва кинематографиянинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори ана шундай меҳрибонликнинг ёрқин мисолидир. Бу тарихий ҳужжат кинематографчиларимизни янги-янги изланишларга чорлаяпти.

Тошкент кинофестивали айни вақтда жаҳон прогрессив кинематографиясининг ривожланишига, турли мамлакатлар халқлари ўртасидаги дўстлик ва ўзаро ҳамкорликнинг янада равнақ топишига ҳам муҳим ҳисса қўшмоқда.

Ҳозиргача ўтган фестиваллар ижтимоий-сиёсий ҳаётимизда, уч қитъа кинематографиясида, турли мамлакатлар вакиллари ўртасидаги дўстлик ва ўзаро ҳамкорликнинг ривожланишида ёрқин, бетакрор из қолдирган. Ишончимиз комилки, бу галги саккизинчи кинофестиваль ҳам ана шундай тарихий аҳамият касб этади.

Кино санъати ядро уруши хавфига қарши, инсониятнинг бахтиёр ва порлоқ келажаги учун курашда планетадаги прогрессив кучларни бирлаштиришга бундан буён ҳам хизмат қилаверсин.

К. У. ЧЕРНЕНКО.

МУҲИМ ВОСИТА

Себастьян АЛАРКОН,
кинорежиссёр (Чили)

Аввалги фестивалларда ҳам қатнашганман. Тошкент экранида асарларим намойиш этилганидан фахрланаман. Бу санъат анжуманини дунёнинг турли бурчакларида ўтказилаётган бошқа фестиваллар билан қиёслаб бўлмайди. (Мен бу ерда Совет Иттифоқидан ташқарида ўтказилаётган кинофорумларни назарда тутяпман).

Фестивалнинг экрани уч қитъа ҳаётида юз бераётган воқеаларни тобора кенгроқ қамраб олаётганлиги билан қимматлидир. Бу ерда яқиндагина озодликка эришган мамлакат халқларининг севинчлари ҳам, узоқ йиллардан буён озодлик ва мустақиллик учун кураш олиб бораётган мамлакатларнинг зафари-ю имкониятлари ҳам, тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун кураш ишига тарихий ҳисса қўшаётган давлатларнинг ташаббуслари ҳам бирдай тасвирланмоқда. Шуниси қимматлики, Тошкент кинофестивали пайтида ошкора суҳбат бўлаётир. Бу дўстлик гурунглари кинонинг аҳамиятини янада пухтароқ англаб олишга ёрдам бермоқда. Мен бу ерда африкалик дўстларимнинг изланишларини назарда тутиб гапиряпман. Озодлик нашидасини сураётган африкалик кинематографчилар кино санъатини тинчлик ва тараққиёт учун курашда муҳим восита сифатида билганликлари учун ҳам кетма-кет ғалабаларга эришаётир. Уларнинг мақсадлари улуғвор. Мен ҳар гал фестивалга ташриф буюрганимда дўстларимнинг картиналарини кўраман, ўзларининг сўзларини тинглайман. Шунда чинакам эзгуликка бўлган интилишдан қувониб кетаман. Африка кинематографчиларининг мана шундай зафарларида, ҳеч шубҳасиз, Тошкент кинофестивали катта роль ўйнаётир.

Шахсан менинг ўзим Ўзбекистоннинг, Тошкентнинг муҳаббатидан, ҳурматидан ҳамиша миннатдорман. Бу ерда чинакам санъат фидойилари бор. Бу ерда тинчликсевар, дўстпарвар кишилар яшайди. Ҳар гал Тошкентга қадам қўяр эканман, уларнинг меҳр-оқибатидан олам-олам завққа тўламан. Фильмларим юзасидан фестиваль қатнашчилари ва меҳмонлари билдираётган фикр-мулоҳазалар янги асарлар экранлаштириш жараёнида қўл келмоқда. Мен тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун кураш ишига ҳисса қўшаётганлигимдан бир умр фахрланаман.

ФЕСТИВАЛЬ ФИЛЬМЛАРИ

КИЧИК ГУЛДАСТА

Кинофестивалнинг улкан экрани миллий кинематографияларда мавжуд бўлган бадиий оқимлар, изчил давом этаётган оригинал изланишлар, ижодий ютуқлар, муаммолар ҳақида фикр юритиш учун материал беради. Тошкент кинотеатрларида намойиш этилаётган фильмларнинг ҳар бири ҳақида алоҳида тўхталса арзийди. Бу асарлар мавзу ва талқин жиҳатдан бир-биридан фарқ қилса-да, картиналар ўртасида эзгу муштараклик бор.

Ироқ кинематографияси тақдим этган **«Улкан муаммо»** фильмида озодлик, миллий мустақиллик учун олиб борилган кураш бадиий-ғоявий жиҳатдан юксак савияда тасвирланади. Бу лента заминида араб халқининг Англиянинг колониал сиёсатига қарши олиб борган кураши билан боғлиқ бўлган тарихий воқеалар ётади. Шу боисдан картина илдам ритмда суратга олинган жанг саҳналарига, сиёсий баҳсларнинг кескинлигини кўрсатувчи лавҳаларга, ғазабнок халқ бош кўтаришининг сабабларини кўрсатувчи эпизодларга бой.

Корея Халқ Демократик Республикаси экранга тавсия қилган **«Тонгги юлдуз»** (режиссёр Лю Ген Ман) фильми ўз озодлигини ҳимоя қилган халқнинг фидойи ўғлонлари, довюрак қизлари ҳақида ҳикоя қилади. Унда отишув, кескин жанг саҳналари билан бир қаторда қурол ушлаб қўғирчоқ ҳукумат ёллаган армияга қарши мардонавор курашган озод Корея йигит-қизларининг тинч, осойишта ҳаёт ҳақидаги орзуларини ифодаловчи лирик эпизодлар ҳам мавжуд. Чин дўстлик, ҳақиқий севгининг қадрига етадиган ёшларнинг уруш майдонида жасорат кўрсатишлари, илм даргоҳларида тинимсиз меҳнат қилишлари, фан чўққиларини эгаллаш йўлидаги садоқат ва эътиқодлари ўзига хос тасвирланади.

Фильмнинг сюжети содда: куни кеча фронтдан қайтган ёшлар жонажон университетлари аудиториясига йиғилишган. Улар вақтинча ўқув юртини тарк этиб, Ватан ҳимоячиларига ёрдам берган эдилар. Яна лекция, амалий машғулотлар бошланишини кутиб ўтирган талабалар устозларининг йўқлама қилишини кузатиб борадилар. Ҳаяжонли дақиқалар... Йўқлама давомида барҳаёт студентлар билан бир қаторда қаҳрамонларча ҳалок бўлганларнинг номи ҳам ўқилади. Шунда талабалар — жанг қатнашчилари ўз устозларига мардлик кўрсатган, Ватан озодлиги йўлида жонларини фидо этган жанговар дўстлари ҳақида ҳикоя қилиб берадилар. Тасвир, ижро, музика садолари ёрдамида ҳикоя жонланади... Шунда, томошабин душман қароргоҳида муҳим топшириқ бажарган, қўғирчоқ армия, қурол, артиллерия тўпланган жойнинг аниқ координатини рация орқали хабар қилиб, душманни яксон этган, лекин ўзи ҳам ҳалок бўлган разведкачи Ли Соннинг жасорати билан танишади.

Кубанинг машҳур режиссёри Томас Гутера Чле экранлаштирган **«Маълум даражада...»** киноқиссаси порт ишчиларининг ва фильм учун сценарий ёзиш орзусида юрган қалам соҳиби Оскарнинг ҳаётидан қизиқарли лавҳаларни кўрсатади бу асарнинг бадиий тили бой, ундаги тасвир сермазмун. Режиссёр актёр О. Альвереснинг маҳоратига таянади, унинг ижроси ёрдамида инсонлар муносабати, меҳнат жараёни тўғрисида фикр юритаётган қаҳрамоннинг маънавий дунёсини таҳлил этишга интилади. Бу интилишида у монтаж йўлларидан, хроника кадрларидан ҳам кенг фойдаланади. Оскар ишчилар билан учрашиб суҳбатлашади, улардан интервью ҳам олади. Сўнгра ёзув столига ўтириб ишлайди. Сценарий ёзаётган ёзувчининг йирик плани орқали бўлажак фильмнинг кадрларига ўтилади. Режиссёр сценарийнавис тасаввур этган ва қоғозда ифода қилаётган эпизодларни экранда тасвирлайди.

Куба кинематографчиларининг мазкур асари ишчиларнинг ҳаётини кенг тасвирлаш йўлидаги муваффақиятли уриниш сифатида диққатга сазовор. Кинолентада динамик сюжет йўқ. Унда камера ёрдамида инсон психологиясини ўрганиш давом этганини кўрамиз. Режиссёр қўлланган мураккаб бадиий воситалар инсонлар муносабатининг турли «қатламларини» очиш учун хизмат қилган.

Биз илк таассуротларимиз билан ўртоқлашдик. Лекин, мана шу дастлабки кўрган фильмлар ҳам чет эллик илғор фикрли санъаткорларнинг Тошкент кинофестивали шиори талабларига мос асарлар яратишга астойдил интилишаётганлигидан далолат беради.

Ҳ. АКБАРОВ,
санъатшунослик кандидати.

Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги

ҲАР СОАТ ҒАНИМАТ

Озуқа тайёрлашда барча резервлардан фойдаланайлик

Мустаҳкам озуқа базасини яратиш чорвачиликни муваффақиятли ривожлантириш омилидир. Республикадаги кўпчилик колхоз ва совхозлар бу масалага биринчи даражали вазифа сифатида аҳамият бериб, озуқа экинлари экишни энг яхши агротехника муддатларида тугалладилар. Уларни яхши парваришлашни ташкил қилдилар. Беда ва бошқа ўтларни ўз вақтида ўриб-йиғиб олишни авж олдирмоқдалар. Озуқа тайёрлаш ҳамда уни чорва молларига беришнинг илғор технологиясини кенг жорий қилмоқдалар.

Озуқа тайёрловчиларнинг ўзаро социалистик мусобақасида Сурхондарё области меҳнатчилари олдинда боришяпти. Улар бедани иккинчи марта ўришга киришдилар. Планга нисбатан дағал хашак тайёрлашни 18, пичан тайёрлашни эса 14 процент бўлишини таъминладилар. Андижон, Тошкент ва Фарғона областларининг хўжаликлари ҳам озуқа тайёрлаш ҳамда ўтларни ўриб олиш суръатини кундан-кунга оширмоқдалар. Бу областларда ҳар куни йиллик топшириқнинг 1,5—2 проценти миқдорида дағал хашак тайёрланяпти.

Шу билан бирга қатор жойларда ўтларни ўриб олиш ва озуқа тайёрлашнинг бориши қониқарсиз аҳволда. Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармаси берган маълумотларга кўра, 1984 йил 21 майгача республикада ана шу соҳада амалга оширилган ишлар қуйидаги кўрсаткичлар билан белгиланади. (Планга нисбатан процент ҳисобида).

	Бедани биринчи марта ўриш	Тайёрланган дағал хашак	Шу жумладан, пичан
Сурхондарё	100	18	15
Сирдарё	89	14	15
Наманган	87	10	10
Андижон	78	18	14
Бухоро	78	2	5
Қашқадарё	74	13	16
Навоий	65	6	9
Фарғона	64	14	6
Тошкент	58	16	5
Самарқанд	37	8	10
Жиззах	33	6	15
Хоразм	26	3	3
Қорақалпоғистон АССР	4	—	—

Жадвалдан кўриниб турибдики, Бухоро области хўжаликларидаги аҳвол, айниқса, ташвишлидир. Ўтган йили бу ерда арпа, сенаж, озуқабоп илдиз мевалар тайёрлаш плани бажарилмай қолди. Область чорвачилик комплекслари ва фермалари жами 6,2 минг тонна озуқа бирлигини 1982 йилдагига нисбатан кам олдилар. Буларнинг ҳаммаси қишки даврда чорва маҳсулотлари етиштиришга салбий таъсир кўрсатди, 1983 йил учун белгиланган кўрсаткичлардан анча орқада қолишга олиб келди. Область сут ва тухум харид қилиш бўйича биринчи квартал плани бажарилишини таъминлай олмади. Гўшт тайёрлаш ҳажми кескин камайди. Бироқ ушбу областдаги кўпгина колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ўтган йилги сабоқлардан тегишли хулоса чиқармаган кўринадилар. Улар озуқа тайёрлашни ташкил қилишга лоқайдлик билан қарамоқдалар.

Тажриба чорва моллари тўйдириб боқилса, маҳсулдорликни камида 25—30 процент ошириш мумкинлигини кўрсатмоқда. Бунда чорва моллари кўк озуқа билан мўл-кўл таъминланганда, айниқса, кўпроқ самарага эришиш мумкин. Жуда кўплаб илғор колхоз-совхозларда худди шунга амал қилиняпти. Афсуски, шундай хўжаликлар ҳам борки, уларда бугунги кунда ҳам чорва моллари қишки рацион бўйича боқилаётир. Бедалар ҳамма ёқда гуллаётган бир пайтда уларни ўриб-йиғиб олишни орқага суриш жуда кўплаб миқдорда оқсил, бошқа кўплаб минерал ва тўйимли моддаларнинг йўқотилишига олиб келиши турган гап. Булунғур, Каттақўрғон, Пайариқ, Пастдарғом ва Зомин районларида биринчи ўримга ажратилган майдонларнинг бор-йўғи 40—50 процентидангина беда ўрилди. Ғаллаорол, Бахмал ва Қўшработ районларининг аксарият хўжаликларида эса ҳали беда ўримига умуман киришилгани йўқ. Буларда ҳар бир сигирдан кунига атиги 5—7 килограммдан сут соғиб олинаётганлигига ажабланмаса ҳам бўлади.

Озуқа экинлари парваришини кучайтириш, ўтларни ўриб-йиғиб олишни тезлаштириш билан бир вақтда ҳамма ёқда йўл, канал, зовурлар ёқаларидаги, далалар четидаги дағал хашакларни ўриб-йиғиб олиш учун қўшимча бригада ва звенолар ташкил қилиш лозим. Табиий ўтларнинг аксарият қисмида катта миқдорда оқсил, углевод ва каротин мавжуд. Улардан ўт уни (гранул) тайёрлашда кенг фойдаланиш лозим. Айни пайтда тайёрланаётган ва ўтган йиллардан қолган озуқаларни ҳисобга олиш ҳамда сақлаш учун намунали тартиб ўрнатиш, уларнинг сарф-харажати ҳамда фойдаланишда қатъий назорат таъминланиши муҳимдир.

Озуқа экинларини йиғиб олувчи техника воситалари, меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш, озуқа ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг илғор форма ва усулларини кенг жорий қилиш, озуқа тайёрловчилар меҳнатини ҳам маънавий, ҳам моддий жиҳатдан рағбатлантириш, социалистик мусобақанинг ошкоралиги ва таъсирчанлигини таъминлаш, давлат, план интизомини бузувчиларга нисбатан муросасиз бўлиш — республика чорвадорлари олдида турган катта вазифаларни муваффақиятли ҳал этишда катта аҳамиятга эгадир.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

Дўстлик ва жипсликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб

ПХЕНЬЯН, (ТАСС). Корея Халқ Демократик Республикасининг матбуоти КМП Марказий Комитетининг Бош секретари, КХДР Президенти Ким Ир Сен бошчилигидаги КХДР партия-давлат делегациясининг СССРга қилган расмий дўстона визитини Совет — Корея муносабатларини ривожлантиришда тарихий аҳамиятга молик воқеа, деб баҳоламоқда. КМП Марказий Комитетининг органи — «Нодон синмун» газетаси бугунги бош мақоласида бу визит иккала мамлакат халқлари ўртасидаги анъанавий дўстлик ва жипслик муносабатларини янги, янада юқори поғоналарга кўтаради, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида шу муносабатларни янада кенгайтиришга ва ривожлантиришга хизмат қилади, деб ишонч билдирмоқда.

Қардош совет халқи, деб уқтиради газета, — улуғ халқ бўлиб, у В. И. Ленин тузган большевистик партия раҳбарлигида тарихда биринчи марта социалистик революцияни амалга оширди. Бугунги кунда совет кишилари КПСС раҳбарлигида КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитети шундан кейинги Пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб, ривожланган социалистик жамиятни такомиллаштириш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқда.

КПСС билан Совет ҳукумати империализмнинг агрессив хуружларига қарши, Европада ва бутун дунёда тинчлик ва хавфсизликни ҳимоя қилиш манфаатларини кўзлаб, империализмнинг агрессив хуружларига қарши фаол кураш олиб бормоқда, империалистларнинг ҳозирги кучлар мувозанатини барбод этиб, ҳарбий устунликка эришиш йўлидаги уринишларига қатъий зарба бермоқда. Корейс халқи Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва ҳукуматининг Ер юзида тинчликни ҳимоя қилишга қаратилган одилона тадбирлари ва амалий ташаббусларини тўла-тўкис қўллаб-қувватламоқда.

Совет Иттифоқи Америка империалистлари ва уларнинг Жанубий Корея қўғирчоқларининг КХДРга қарши ҳарбий иғвогарликларини қатъиян қоралайди. Қардош совет халқининг мадади Америка қўшинларининг Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетилиши ва мамлакатни мустақил тинч бирлаштириш учун курашда корейс халқини руҳлантирмоқда.

КХДР билан Совет Иттифоқи, деб уқтиради газета, — муштарак мақсадлар ва идеалларга эришиш учун курашда синфий ришталар билан боғланган иттифоқчилардир. Халқларимиз ўртасидаги дўстликни, жипсликни ва ҳамкорликни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш Ер юзида социализм кучларини мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса бўлиб қўшилмоқда. Халқимиз ана шу қардошлик муносабатларини қадрлайди. Корейс — Совет дўстлигини мустаҳкамлаш КМПнинг ўзгармас сиёсатидир.

Корейс халқи СССР билан дўстлик ва жипсликни мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам актив куч-ғайрат сарфлайди, империализмга қарши, социализм ва коммунизм улуғ ишининг тантанаси учун умумий курашда совет халқи билан ҳамиша бирга боради, деб таъкидлайди «Нодон Синмун» газетаси.

ГВАТЕМАЛАДА ТЕРРОРГА ҚАРШИ ҚАТЪИЙ НОРОЗИЛИК

САН-ХОСЕ. Мамлакатнинг олтита энг катта жамоат ташкилоти (улар орасида яширин иш кўраётган Гватемала инсон ҳуқуқлари масаласи билан шуғулланувчи комиссияси, университет студентлари уюшмаси, хотин-қизлар иттифоқи ва бошқа ташкилотлар бор) Гватемалада тобора авж олаётган террор ва жабр-зулмга қарши қаҳр-ғазаб билан норозилик билдирди. Бу ерда маълум бўлишича, мазкур ташкилотлар қўшма баёнот эълон қилиб, унда американпараст режимнинг халққа зид қонли жиноятларини фош қилдилар.

Реакцион ҳарбийлар ва ашаддий ўнг каллакесарларнинг «ажал эскадронлари» мамлакатда ҳукмронлик қилаётган қонунсизликни танқид қилишга журъат этган барча кишиларга қарши ўлдириш ва ўғирлаб кетиш усулларидан фойдаланмоқдалар, дейилади ҳужжатда. Кейинги кунларнинг ўзидагина таниқли жамоат арбобларидан Виктор Кентанилья, Альма Либиа Самайоа, Серхио Линарес ва Фернандо Гарсиа, шунингдек студентларнинг раҳбари Карлос Эдуардо Куэвас ўғирланди. Баёнотда уларнинг тақдиридан хавотирлик изҳор қилинади.

(ТАСС).

БУГУН — АФРИКА ОЗОДЛИГИ КУНИ

КУРАШАЁТГАН ҚИТЪА

Бундан чорак аср муқаддам Африка сиёсий харитаси Англия, Франция, Португалия ва Бельгия ер мулклари борлигини билдирувчи доғлар билан тўлиб-тошган эди. Эндиликда бу улкан қитъада элликта мустақил давлат барпо бўлди ва битта ҳам соф мустамлака қолмади. Энг қувончлиси шундаки, қора танлилар қитъасидаги 450 миллиондан ортиқ киши қулларча қарамликдан озод бўлди.

Бугунги кунда Бирлашган Миллатлар Ташкилотида мустамлака мамлакатларига мустақиллик бериш тўғрисидаги тарихий декларация СССРнинг ташаббуси билан қабул қилинганлиги алоҳида мамнуният бахш этади. Чунки, шу декларация африкалик халқларга озодлик йўлини очиб берди.

Совет Иттифоқи Ангола, Мозамбик ва Эфиопия мамлакатлари билан дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузганлиги СССРнинг Африка мамлакатларига нисбатан ўтказиб келаётган доимий ва изчил дўстона сиёсатининг яққол исботидир. Африка мамлакатларининг СССР билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари ёш мамлакатларнинг энг илғор ижтимоий ривожланиш йўлини — социализмни кўзлаш йўлини танлаб олишига кўмаклашмоқда.

Африка мамлакатларининг социализм ватани бўлмиш СССР билан муносабатлари — тенг ҳуқуқлилик намунасидир. Икки ўртадаги ўзаро манфаатли алоқа эса мустақил экономикани вужудга келтиришдаги муваффақиятлар гаровидир. Африкада СССРнинг ёрдами билан қурилаётган объектлар бунинг ёрқин далилидир. СССР Африка мамлакатларига мустақил ривожланиш асоси бўлган давлат секторининг корхоналарини барпо этишда кўмаклашмоқда. Африкадаги қарийб 500 та объект, шу жумладан 200 тадан кўпроқ саноат корхонаси СССРнинг ёш мамлакатларга берган ёрдамининг мевасидир. Бу корхоналар орасида Эфиопия оғир индустриясининг тўнғичи — Ассабдаги нефтни қайта ишлаш заводи, Нигериянинг Ажаокут шаҳридаги азим металлургия заводи, Конгодаги кон бойитиш корхонаси, Замбиядаги дизель электр станцияси, Ливиядаги газ қувури бор. Кейинги йилларда совет мутахассислари Африка мамлакатларидаги иш жойининг ўзида 150 мингдан кўпроқ малакали ишчи тайёрлаб бердилар. Совет Иттифоқининг ёрдами билан Африка қитъасида 130 та ўқув юрти барпо этилди.

Африка қитъасида бугунги кунда иқтисодий жиҳатдан ҳам тўлиқ озод бўлиш ва мустамлака қолдиқларининг оғир меросини бутунлай тугатиш учун кураш давом этмоқда. Африка халқларининг озодлик ва тараққиёт йўлида қўяётган қадамлари йилдан-йилга шахдам бўлиб боряпти. Бугун Тошкентда ўтаётган Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари кинофестивалида иштирок этаётган африкалик санъаткорларнинг ютуқлари ҳам шундан далолат бермоқда.

СССР билан Африкадаги мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорликни Совет — Конго алоқалари мисолида ҳам кўриш мумкин. Бу мамлакатда очилган Олий партия мактаби Совет — Конго ҳамкорлигининг рамзи бўлиб қолди. Бултур иш бошлаган бу ўқув комплексида ўқиш, ишлаш ва дам олиш учун ҳамма нарса муҳайё.

Суратда: аудиториялардан бирида машғулот пайти.

ТАСС фотохроникаси.

Восит Саъдулла 70 ёшда

СОҲИБИ ҚАЛАМ САОДАТИ

Шоир Восит Саъдулла адабиётимизга кўп йиллар меҳнати сингган, ҳам аруз, ҳам бармоқ вазнларида шеърлар битган, бир қанча драматик асарларнинг муаллифи бўлган сўз санъатимиз заҳматкашларидандир. Унинг дастлабки шеъри эълон қилинганига ҳам ярим аср вақт бўлди. Шу вақт давомида шоир «Яшна», «Жўр», «Сайқал», «Шу ғазал», «Ҳамроз» каби ўнга яқин шеърий китоб, «Янги тўй», «Салтанат ларзада» каби қатор драмалар яратди. Ниҳоят, Восит Саъдулла ўзининг кўп йиллар мобайнида ёзган энг яхши ғазалларини тўплаб «Девон» тузди.

Ғазал меҳнатига озроқ дахлдорлигим боисидан бу ишнинг нақадар мураккаб ва мушкул эканини тасаввур қиламан, кўҳна шеърий вазнда замонавий ва замонабоп асар яратиш, яъни замондошимиз қалбига марғуб, онгига мақбул сатрлар битиш бениҳоя қийин эканини тушунаман. Восит Саъдулла ана шу қийин ишда ўз иқтидорини намоён қилолган шоирдир. Унинг кўпгина ғазаллари қўшиқ қилиб айтилади, драмалари театр саҳналарида муваффақиятли ижро этилади.

Бугун, шоир табаррук етмиш ёшга тўлган кунда уни кўпминглик шеър, ғазал мухлислари номидан табриклайман, юрт меҳрини таранум этган ижодига янги юксакликлар тилайман.

Эркин ВОҲИДОВ,
Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати.

Восит САЪДУЛЛА

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

ЭЙ, ВАТАН

Хушхабар ҳар кун учар бағрингаро жон, эй, Ватан,
Қучганинг ростдир зафар мардона жавлон, эй, Ватан,
Меҳнатинг бергай сенга роҳатга имкон, эй, Ватан,
Ғайратингча ҳимматинг, бағринг тўла кон, эй, Ватан,
Элда сен овозалик энг танти деҳқон, эй, Ватан.

Қай фазилат, хислату азмингни айтиб мадҳ этай,
Сенда ҳар бир мўъжиза кону саноатлар талай,
Мен меҳр-ла, куйларим, сенга ҳаёт болин тутай,
Ҳар йили мадҳингда шеър ёзмоқда дўстлардан ўтай,
Эларо там-там ҳамиша, катта карвон, эй, Ватан,

Нега фахр этмай, ахир, фарзандижонингман асл,
Мен билурман пахта хирмонинг буюк, ғоятда зил,
Сенда аҳду режа лек имкон билан̆дир мўътадил,
Бўлмас ўзбек пахтасиз орзу қучиб, чин комдил,
Шул сабабдан тикладинг орзули хирмон, эй, Ватан,

Сен қозонган ҳар зафар гулгун ҳаётим, шодлигим,
Беадад карвонларинг куч, қудратим, ободлигим,
Тоғу саҳроларда ҳар кўз илғамас бунёдлигим,
Янги асбобу ҳунар, Восит бу серижодлигим,
Қутлуғ айём сенда ҳар кун фаровоним, эй, Ватан.

ЕТМИШГА ЕТМИШМАН

Шукурким, дўстларим мен бугун етмишга етмишман,
Азиз устозларимдан ҳам умрда анча ўтмишман.
Навоийдан Муқимийларгача устоз тутмишман,
Алар ашъори Завқийдан тамом ўзни унутмишман
Шу боис шеърни сероб эмас, мен оз битмишман.

Ошар меҳнатга ғайратким, агар берса баҳо даврон,
Назар топмас киши элда ўтар кўнгилда минг армон.
Ўзи келмайди обрў, келтирур меҳнат ила ҳар жон,
Шукур дилларга кирдим, даста-даста тузиб девон,
Замону эл, замондошимни мадҳин ияраб этмишман.

Ижодим ҳеч сусаймас то эл ичра соғ, омон борман,
Ватан истакларига мен ҳамиша жўровоз, ёрман.
Мудом ўз шеърларим бирла кўнгилларга мададкорман,
Элим фармонига содиқ, сафарбар бир ижодкорман,
Шунинг-чун бахтимни куйлаб мудом ижодда ўтмишман.

Тушиб эл оғзига шеърим қувончим бўлди бир дарё,
Қўшиқ қилди ғазал, шеъримга энг учқур қанот пайдо,
Ватан ардоғи ҳам ошди бўлиб мен булбулигўё,
Ҳавас қилганга бу ибрат, ҳасадли кўзга бу рўё
Сенга умримни бахш айлаш билан маҳсудга етмишман.

Бу толеъдир агар Восит, элинг сендан ризо, рози,
Жаранглат то тирик созинг, эрурким, бу Ватан сози,
Етил элнинг қучоғига жарангли дилбар овози.
Сенга таҳсин деса халқинг, шудир шеърингнинг парвози
Шу орзуга етарман, деб юриб етмишга етмишман.

ТАДҚИҚОТЧИ БИЛАН ЁНМА-ЁН

ЭЗГУ ОРЗУ ЙЎЛИДА

Маслаҳат ва ёрдами керак бўлиб, профессорни шошилинч чақиртириб қолишди. Ўз ишига иштиёқ бобида, олиб борилаётган тадқиқотлар ва улар асосида яратилаётган самарали шифо чоралари ҳақида эҳтирос, завқ-шавқ билан гапиришда шогирдлар ҳам ўз устозларидан қолишмас экан.

— Бу хил йўқловларга ўрганиб қолганмиз, — дейди юқумли сариқ касаллигининг келиб чиқиши ва диагностикаси лабораторияси мудири Галина Макарова. — Ўт ўчириш командасидек доим тайёрмиз. Бизнинг кўмагимиз керак бўлиб қолса, фан доктори ёки оддий ходим эканлигидан қатъи назар, республикамизнинг исталган шаҳар-қишлоғига тезликда етиб борамиз. Шабот Хўжаевич-ку, инчунун. Иттифоқимиз, ҳатто чет элларга ҳам бориб, кўпинча ҳафталаб, баъзан эса ойлаб қолиб кетади.

Лаборатория ходимларининг тадқиқот кўлами, айрим ишлар билан танишдик. Серфарзанд оилалар кўплиги жиҳатидан Ўзбекистон, қолаверса бутун Ўрта Осиё регионн мамлакатда етакчи ўринлардан бирида эканлигини биласиз. Бу ерда шифокорлар ана шу проблемани ҳам ўрганмоқдалар, болаларнинг соғлом, ҳар тарафлама баркамол бўлиб ўсишларига актив кўмаклашаётирлар. Жумладан, кичик илмий ходим Наталья Яковлева юқумли сариқ касаллигининг ҳомиладор аёлларда қай хилда кечиши, асоратларини ўрганиб, олдини олиш ва муолажаси юзасидан тавсиялар яратди. Бошқача қилиб айтганда, боланинг соғлиғи ҳақида у ҳали дунёга келмасиданоқ ғамхўрлик қилинмоқда.

Сариқ касаллигини келтириб чиқарувчи микроблар — вирусларни кўз билан кўриб бўлмайди, дейишарди. Аммо Тошкентдаги бу илмий муассасада уни кўришга мушарраф бўлдик.

...Қарийб юз минг марта катта қилиб кўрсатадиган электрон микроскоп экранида вируслар қилдор оқимтир золдирчаларга ўхшаб кетади. Микрохирургик пичоқча билан уни бўлак-бўлак қилиб кесиб, суратга ҳам олишди. Бу ишлар бевосита микроскопнинг ўзида автомат тарзда амалга оширилди. Қўшни хонада эса жуда нозик химиявий текшириш ўтказилаётир: олимларни вирус оқсиллари таркиби қизиқтирмоқда эди.

— Вақти келиб сариқ ҳам чечак сингари инсон ақл-заковати олдида таслим бўлган касалликлар қаторига кириб қолади, — дейди ёш, иқтидорли тадқиқотчи илмий ходимлардан Равшан Раҳимов. — Ҳозирча унинг келиб чиқиш омиллари, тарқалиши ва ўзига хос белгилари, бу хасталик тўғри даволанмаган тақдирда қандай оқибатларга олиб келиши мумкинлиги кенг кўламда ўрганилмоқда.

Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, шу илмий даргоҳ раҳбари Шабот Хўжаев билан бўлиниб қолган суҳбатимиз уч кундан кейин давом этди.

— Одамзод пайдо бўлибдики, унга турли хасталиклар хуруж қилиб туради, — деди профессор. — Шулардан бири юқумли сариқ касаллиги. Аммо, уни фан-техника тараққиёти даври ёки катта шаҳарлар хасталиклари қаторига киритиш жоиз. Негаки, унинг кенг тарқалиб, салкам эпидемия тусини олиши асосан асримизнинг иккинчи ярмига хос белги бўлиб қолди.

Баъзи одамларнинг лутфкарами ширин бўлади. Шабот Хўжаевнинг касаллик турлари, вируслар хусусиятлари, уларга хос муҳит, инсон организмида мослашиши, хасталикнинг олдини олиш, қарши курашиш тадбирлари ҳақидаги жуда образли сўзларини тинглар экансан, беихтиёр ўзингни шу ижодий коллектив аъзоси, илмий ходимдек ҳис этасан киши.

— Бу дарди харинанинг муайян район, область ва регионлар миқёсида ўзига хос ривожланиш қонунияти бор. — Профессор шундай деб Ўзбекистон ССР харитаси ёнига бошлади.— Айтайлик, сариқ касаллиги Фарғона водийсида Хоразм воҳасига ёки жанубий областларга, Тошкент шаҳрига нисбатан бошқачароқ кечади. Шу боис республикамизни шартли равишда бешга бўлиб, ҳар бири муфассал ўрганилмоқда. Ҳар бири учун махсус илмий тавсиялар, профилактика тадбирлари ишлаб чиқмоқдамиз.

Яна телефон жиринглаб қолди. Суҳбатдошимиз ён дафтарига аллақандай рақамларни тез-тез ёзиб олди.

— Шунақа, баъзан статистика билан ҳам шуғулланиб қўямиз, — деб кулиб қўйди у. — Касалликнинг турли ёшдаги аҳоли ўртасида қай хилда тарқалишини ҳам кузатиб борамиз. Қаранг, болалар боғчалари, мактаблар, техникум ва олий ўқув юртлари бизда алоҳида-алоҳида ҳисобда. Пахта йиғим-терими кезлари ҳашарчилар ўртасида сариқ учрайдими, йўқми, бу ҳам эътибордан четда қолмайди.

Ҳар қандай хасталикда бўлгани каби юқумли сариқ касаллиги олдини олишда ҳам организмни чиниқтириш, умумий табиий қарши кучни кўпайтириш самарали омиллардан саналади. Текширишлар шуни кўрсатдики, ҳар бир киши режим асосида овқатланса, ҳаётий фаолият учун зарур оқсил, ёғ ва ширинликларни кеpакли миқдорда истеъмол қилса, вақтида ухлаб, вақтида жисмоний ва ақлий ишлар бажарса, санитария ҳамда гигиена талабларига тўла амал қилса организм соғлом ўсиб соғлом ҳаёт кечирилади.

Ташкил этилганидан буён ўтган беш йил ичида филиал республикамизнинг етакчи илмий муассасаларидан бирига айланди. Энг замонавий асбоб-ускуналар, жумладан электрон микроскопдан ташқари бир кеча-кундузда саккиз юзта анализ қилишга қодир гамма-счетчик билан таъминланиши, тадқиқотлар кўламини йил сайин кенгайтириш учун моддий-техника базаси мустаҳкамланаётганлиги аввало республика партия-ҳукуматининг доимий диққат-эътибори шарофатидан. Қолаверса, академик В. М. Жданов етакчилигидаги бош институтнинг ёрдами туфайлидир. Ўтган йили филиал базасида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида юқумли гепатит бўйича симпозиум ўтказилиши ҳам шу илмий муассаса вирусологлари хизмати эътирофидир.

Дарҳақиқат, кейинги йилларда филиалда тиббиётнинг вирусология соҳасида илмий-амалий аҳамиятга молик катта изланишлар олиб борилди ва олиб борилмоқда. Хусусан сариқ касаллигининг «А» билан «В» турлари вирусларини ўрганиш асносида уларнинг олдини олиш тадбирлари ишлаб чиқиляпти, самарали даволаш йўлларини излаш ишлари муваффақиятли бормоқда. Шуни алоҳида ифтихор билан таъкидлаш керакки, республикамиз олимларининг юқумли гепатитга оид тадқиқот ва изланишлари жаҳон талаблари даражасида олиб борилмоқда. Бинобарин, бу жабҳадаги ишлар билан танишгани хориждан олим ва мутахассислар бот-бот келадиган бўлиб қолганлиги боиси ҳам шунда.

Бу ерда бошқа илмий муассасалар билан яхши алоқа ўрнатилган. Жумладан, яқинда сариқ касаллигига қарши кураш бўйича Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ўнта институти билан ҳамкорлик қилиш тўғрисида шартнома тузилди. Республикамиздаги тиббий илмий муассасалар билан анъанавий алоқани янада кучайтириш чоралари белгиланди.

Октябрь диёрида совет кишиси саломатлигини муҳофаза этишдан ҳам муҳимроқ масала йўқ. Бу борада камарбасталик қилаётганлар орасида биз юқорида ҳикоя қилган СССР Медицина фанлари академияси Д. И. Ивановский номли Вирусология институтининг Ўзбекистон филиали ҳам бор.

Р. ҚОСИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

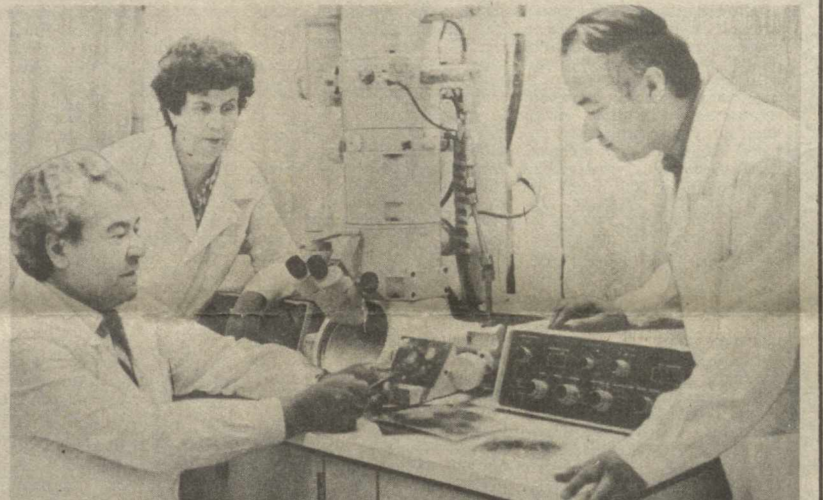

Суратда: профессор Ш. Х. Хўжаев, катта илмий ходимлар, медицина фанлари кандидатлари Е. А. Гент ва Б. Р. Алиев ўртоқлар.
В. Молгачев фотоси.

БОЛАЛАР УЧУН

● Жиззах шаҳрида болалар муассасалари қурилишига катта эътибор берилмоқда. Шаҳарнинг саноат тармоқлари жойлашган қисмида болалар мебеллари ишлаб чиқарадиган фабрика қурилиши жадал суръатлар билан давом этяпти. «Джизакстрой» трестининг 316-механизациялашган кўчма колоннаси қурувчилари шу кунга қадар 500 минг сўмлик қурилиш ишларини бажардилар. Бу мўлжалдагидан 50 минг сўм кўпдир. Шаҳарнинг иккинчи микрорайонида эса «Джизаксельстрой»нинг 116-механизациялашган кўчма колоннаси коллективи 140 ўринли «Наргис» болалар боғчасини фойдаланишга топширди.

ЎТМИШ САДОЛАРИ

ПАЛЕОЛИТ ДАВРИ УЙИ

Музлик даври тугашидан анча олдин эрамиздан тахминан юз минг йил аввал Фарғона водийсида одам яшай бошлаган. Фарғонадан юз километр наридаги Селунгур ғорини тадқиқ этган ўзбекистонлик олимлар шундай хулосага келдилар. Қадимги одам маконидан топилган бой археологик материаллар кашфиёт қилишга ёрдам берди. Беш юзга яқин ашё ҳамда икки мингтадан кўп ҳайвон суяк бўлаклари чиқариб олинди.

— Ўзбекистон территориясида илк бор қўл тегмаган маданий қатламларда шундай нарсалар топилди, — дейди Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Фарғона комплекс экспедицияси палеолит отрядининг раҳбари, тарих фанлари доктори У. Исломов. — Одатда Мустер ва ундан ҳам аввалги Ашел даврининг топилган тош қуроллари ер юзидан йиғилар ва бу нарса ибтидоий одам маскани қачон барпо этилганлигини аниқлашда қийинчилик туғдирарди. Бир вақтлар таниқли совет олими академик А. П. Окладников Селунгур ғорига эътиборини жалб қилиб, бу ерга уч марта келган, археологик разведка бошлаган эди. Биз шу ишни охирига етказишга муваффақ бўлдик.

Селунгур ғорини кўп квартирали уйга, ёхуд қатламга ўхшатиш мумкин. Чуқурлиги 120 метрга борадиган каттакон ғорнинг иккита узун коридори бор — бу ерда юзтадан кўп киши жойлаша олиши мумкин бўлган. Одамлар бу масканни беш марта тарк этишган.

Ғорда Ашел даврининг кўпол, оддий бир қанча тош қуроллари сақланиб қолган. Палеонтологлар топилган суяклари айиқ, қоплон, чия бўри, каркидон, кийик эчки, эшак суяклари эканлигини аниқладилар. Олимлар Ўрта Осиё территориясида қадимги ҳайвонотнинг шу қадар кўп хил қолдиқларини ҳам топиша олмагандилар.

Селунгур ғори Ўрта Осиёда одам дастлаб қачон яшай бошлаганлигини тадқиқ этишдек ғоят мураккаб проблемани ҳал этишга тадқиқотчилар янгича ёндашувларига имкон берди.

(ЎзТАГ).

СПОРТ

ЭШКАК ЭШИШ:

ДИНАМОЧИЛАР ЮТУҒИ

Самарқандда байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича ўтказилган Ўзбекистон чемпионати тугади. Мусобақада динамочи Л. Саҳобуддинова (Тошкент области) 500 метрли масофага байдаркада сузиш ва Т. Котова билан икки кишилик қайиқда маррага интилишда ғалаба қозонди. Шунингдек, сирдарёлик динамочи А. Пономарёв ҳам мазкур масофада ёлғиз ва В. Устинович билан ҳамкорликда икки бор ғалаба қозонди. В. Пудовских, Н. Петухов, В. Амплевский, Г. Сафаевлардан иборат армиячилар экипажи тўрт кишилик байдаркада 500, 1000 ва 10 минг метрли масофаларда биринчиликни қўлга киритди. Команда ҳисобида динамочилар муваффақият қозондилар.

ШАШКА:

ҚЎШИМЧА ЎЙИНДА

Ленинградда халқаро шашка бўйича ўтказилган мамлакат чемпионати якунланди. Уч шашкачи — минсклик Е. Альтшуль, харьковлик О. Левина ва москвалик Е. Михайловскаялар 10,5 тадан очко тўплаб фахрли ўринларни эгаллашди. Олтин медаль тақдири эса улар ўртасида ўтказиладиган қўшимча ўйинда аниқланадиган бўлди. Мусобақада республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилган тошкентлик О. Аҳмедова 8 очко тўплаб кучли олти шашкачи сафидан ўрин олди.

АКРОБАТИКА:

МАЙДОН ЭГАЛАРИ — ОЛДИНДА

Тошкентда Қозоғистон ва Ўрта Осиё республикалари командалари ўртасида ўтказилаётган мусобақада спортчиларимиз муваффақиятли қатнашишмоқда. Улар умумкоманда ҳисобида пешқадамлик қилмоқдалар. Қозоғистон ва Тожикистон командалари 2—3-ўринларни эгаллаб туришибди. Шахсий ҳисобда тошкентлик Г. Латипова фахрли ўринлардан бирига даъвогарлик қилмоқда.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ✻ ЭЪЛОНЛАР

Турист

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

ТУРИСТИК БАЗАЛАРДА ДАМ ОЛИШГА ЧОРЛАЙДИ

Уфа — «Агидель» туристик базаси. 12 — 29 июнь, 27 июнь — 14 июль кунлари.
Путёвка баҳоси — 225 сўм.
«Цей» туристик базаси — «Кахтисар» туристик базаси. (Шимолий Кавказда). **11 июнь—1 июль кунлари.**
Путёвка баҳоси — 270 сўм.
«Базалети» туристик базаси (Тбилисида). **11 — 25 июнь кунлари.**
Путёвка баҳоси — 210 сўм.
Москва (2 кун) — **Суздаль** (5 кун) — **Москва** (5 кун). **17 — 28 июнь кунлари.** Туристлар «Россиянинг олтин ҳалқаси» шаҳарларини зиёрат қиладилар.
Путёвка баҳоси — 340 сўм.
Дмитров — «Торбеево кўли» туристик базаси. 11 — 25 июнь, 21 июнь — 5 июль кунлари.
Путёвка баҳоси — 265 сўм.
Болали ота-оналар учун маршрут — Калуга, «Зудь» меҳмонхонаси. 1 — 20 июнь кунлари. Путёвка баҳоси катталар учун 305 ва 295 сўм, болалар учун 220 сўм.
Путёвка баҳосига самолётда бориб-келиш: овқатланиш, яшаш, экскурсия хизмати ҳақлари киритилган.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Парадлар аллеяси, 5 — уй Телефонлар:39—13—59, 39—43—73.

ГОСКОМТРУД УзССР

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТ БЎЙИЧА ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

Қурилиш ихтисосига эга бўлган ёлғиз эркаклар ва аёлларни ҳамда турли ишларни бажарувчи кишиларни СССР Энергетика министрлиги қурилиш ташкилотларида: «КУЗБАССЭНЕРГОСТРОЙ» ТРЕСТИ, «ВОЛГОДОНЭНЕРГОСТРОЙ» ТРЕСТИ, қурилиш бошқармалари: ЗАГОРСК, ГАЭСи, «КУЙБИШЕВГИДРОСТРОЙ», «ВОЛГОГРАДГИДРОСТРОЙ», «ВОДКИНСКЭССТРОЙ», «КАМЭНЕРГОСТРОЙ» ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаш учун таклиф қилади.

Меҳнат шартномаларини тузган ишчиларга бир йўла тўланадиган нафақа берилади, иш жойига бориш ва меҳнат шартномаси тугагач, аввалги яшаш жойига қайтишда йўл ҳақи ва суткалик пули берилади.

Атом электростанциялари қурилишига жўнаб кетувчи ишчиларнинг уй — жойлари қайси идорага тааллуқли бўлишидан қатъи назар бронлаштирилади.

МАЪЛУМОТ ВА ЙЎЛЛАНМАЛАР ОЛИШ УЧУН ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:
ШАҲАРЛАРДА — аҳолини ишга жойлаштириш бюролари инспекторларига;
РАЙОНЛАРДА — меҳнат бўйича область бўлимларининг вакилларига;
ТОШКЕНТ ШАҲРИДА — Пролетар кўчаси, 4 — уй 3 — подъезд, 6 — хона ва аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг район пунктларига.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
182-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984-85 ўқув йилига
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти шаҳар қурилишларида ишлаш учун қуйидаги касблар бўйича юқори малакали ишчилар тайёрлайди: ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЧИ, СУВОҚЧИ-БЎЁҚЧИ, БЎЁҚЧИ, ДУРАДГОР, АВТОСЛЕСАРЬ.
Ўқиш муддати — 1-2-3 йил.
Узоқдан келганларга ётоқхона берилади.
Билим юртига 15 ва ундан катта ёшдаги 8-10 синфни битирган йигит-қизлар қабул қилинади.
Билим юртини битирганларга диплом берилади ва улар қурилиш бошқармасига ишга юбориладилар. Билим юртини аъло ва яхши баҳолар билан битирганларга олий ўқув юртларига йўлланма берилади.
Ўқиш даврида ўқувчилар 3 маҳал иссиқ овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш давридаги иш ҳақининг 50 проценти билан таъминланадилар.
10 синфни битирганлар 30 сўм стипендия оладилар. Совет Армиясини битириб келганлар 60 сўм стипендия оладилар.
Ўқиш даври узлуксиз меҳнат стажига киради.
Билим юртини битирганларга «Ташпромстрой» бошқармасига йўлланма берилади.
Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш керак: билим юрти директори номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома (ёки паспорт), маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см.), соғлиги тўғрисидаги справка (286-форма).
Аризалар ҳар куни соат 9 дан соат 17.00 гача қабул қилинади.
Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Куйбишев райони, Багратион кўчаси, 4-уй, Телефон: 64-18-41. (17-автобуснинг «12-турар жой шаҳарчаси», 13-трамвайнинг 2-«Шимолий—Шарқий» бекатлари).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/V да **Оққуш кўли**, 26/V да **Петр Биринчи**, 27/V да **Гўзал Василиса** (12.00), **Кармен** (19.30).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/V да **Отелло** (премьера), 26/V да **Қиёмат қарз**, 27/V да **Юлдузли тунлар.**

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари институт қошидаги мактаб директорларининг малакасини ошириш факультети ходими З. Қ. Дарменовага турмуш ўртоғи

Раббимқул ДАРМЕНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

25 МАЙ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Концерт залида —мактаб ўқувчилари. 10.30 — Давлат чегараси. Бадиий фильм. 4-фильмнинг 1-серияси. 11.40 — Жаҳон музейлари бўйлаб. 12.25 — Адажио ва вариациялар. 12.55 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Телеочерк. 16.30 — Билимимиз — қудратимиз. 16.50 — Рус тили. 17.20 — Қувноқ стартлар. 18.05 — Баҳор байрами. 18.30 — Е. Евтушенко шеърлари. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳамдўстлик. 20.00 — Духовой оркестр чалади. 20.10 — Давлат чегараси. Бадиий фильм. 4-фильмнинг 2-серияси. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Қишлоқ хўжалиги. Киножурнал. 12.05 — Илмий-оммабоп фильм. 14.40 — Совет тасвирий санъати. 15.10 — Габриэль Гарсиа Маркес. Асарлари саҳифаларида. 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Сахийлар. Бадиий фильм. 20.10 — Концерт. 20.45 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 21.15 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. СССР — Люксембург. 23.35 — Камондан ўқ отиш бўйича Баҳор камалаклари халқаро мусобақалари.

ТОШКЕНТ-I. 15.00 — ЎзССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг 60 йиллигига ҳамда Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган мактабгача ёшдаги болалар, мактаб ўқувчилари, педагогика ўқув юртлари ўқувчилари ва студентларининг VI республика ашула байрами. 17.00 — Болалар учун фильмлар. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Қўғирчоқ фильм. 18.35 — Ёшлик. 19.10 — Телефильм 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.15 — Бугун оламда нима гап? 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Инсон ва замин. 23.20 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.15— МОСКВА-II. 18.30 — Экономика тежамли бўлиши керак 19.00 — Инсон ва табиат. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Китоб дўстлари. 20.50 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — МОСКВА-II.

26 МАЙ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Жаҳон халқларининг ижоди. 10.15 — Спортлото. 10.25 — Давлат чегараси. Бадиий фильм. 4-фильмнинг 2-серияси. 11.45 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 12.15 — Тасвирий санъат. 12.50 — Ёнингдами, ўртоқ. 13.50 — Инсон, Ер, Коинот. 14.35 — Телефильм. 15.05 — Оила ва мактаб. 15.35 — Дунё воқеалари. 15.50 — Осмонимиз посбонлари. 16.05 — Асиф, Васиф, Агасиф. Бадиий фильм. 17.10 — Сиёсий шарҳловчи Ю. А. Летунов суҳбати. 17.40 — Мультфильмлар. 18.00 — 9-студия. 19.00 — Ҳайвонот оламида. 20.05 — Останкино концерт студиясида кулги кечаси. 21.30 — Время. 22.05 — Кинопанорама. 23.45 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.30 — Ҳужжатли фильмлар. 10.20 — Тонгги почта. 10.50 — Украина телевидениесининг программаси. 11.50 — Телефильм. 12.40 — Инсон — ер соҳиби. 13.40 — Сизнинг хонадонингизда. 14.40 — СССР халқ артисти Е. Гоголева А. С. Пушкин, М. Ю. Лермонтов, М. Горький асарларини ўқийди. 15.20 — Концерт. 16.25 — Саёҳатчилар клуби. 17.25 — Концерт. 18.15 — Ёшлар адреслари. 19.15 — Музикали киоск. 19.45 — Халқаро обзор. 20.00 — Концерт. 20.45 — Здоровье. 21.30 — Время. 22.05 — Музика шундай яратилади. 23.30 — Камондан ўқ отиш бўйича Баҳор камалаклари халқаро мусобақалари.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.25 — Болалар учун фильм. 10.55 — Саломат бўлинг. 11.25 — Шоҳсупага йўл. Бадиий фильм. 1-серия. 12.35 — Концерт. 13.45 — Ҳаёт каби тирик. 14.15 — Замандас. 15.00 — Светофор. 17.00 — Дўстлик экрани. 18.00 — Мультфильмлар. 18.30 — Болалар учун концерт. 19.00 — Давр менинг тақдирим. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Цирк. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ягона оилада 21.30 — Время. 22.05 — Марҳабо талантлар.
18.00 — 21.30 — Тожикистон телевидениесининг программаси.

РАДИО

25 МАЙ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Санъат усталарининг концерти. 9.30 — Ғолиблар. 11.15 — Ўзбекистон композиторларининг ижоди. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 19.25 — Ёшлик. 20.15 — Кинофестиваль ҳамроҳи. 20.50 — Концерт. 22.30 — Бугун радиотеатрда. 23.35 — Дам олиш концерти.

26 МАЙ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Концерт. 9.30 — Ёшлик. 10.15 — Гулшан. 13.30 — Хатларингизни ўқиб. 16.30 — Арзномалар — ҳангомалар. 17.00 — Мусиқа ва саҳна. 18.15 — Халқаро кундалик. 18.30 — Ижодиёт оламида. 19.25 — Ёшлик. 20.15 — Кинофестиваль ҳамроҳи. 20.50 — Ҳозирги босқичда ғоявий кураш. 21.00 — В. Саъдулла лирикаси. 22.30 — Лирик концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. — 14029. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 119. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12